

Előterjesztés

Tárgya: A Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése alapján „a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében – jogszabályban meghatározottak szerint – szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el.”

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 111/A. § (5) bekezdése kimondja, hogy: „a szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat, illetve a társulás kétfévente felülvizsgálja és aktualizálja.”

2021. november 25. napján a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiót (a továbbiakban: Konceptió) Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 102/2021. (XI. 25.) K.t. határozatával fogadta el, illetve felülvizsgálatát 2023. november hónapjában határozta meg.

A Konceptió megalkotása azért fontos, hogy a különböző szolgáltatások fejlesztése, a szükséges tárgyi-személyi feltételek biztosítása, a szakmai feladatok ellátása és teljesítése egy végig gondolt és megalapozott Konceptióra épüljön.

A felülvizsgálati eljárás folyamán a felhasználásra került mutatókban, statisztikai adatokban, jogszabályokban, az ellátást nyújtó szervezetekben és a szükségletekben, lehetőségekben bekövetkezett változásokat volt szükséges áttekinteni és a koncepciót mindezek alapján aktualizálni.

A Konceptió tervezetét 2023. november 17. napján a Szociálpolitikai Kerekasztal tagjai megtárgyalták azt elfogadásra javasolják a Képviselő-testületnek.

A Konceptiót a határozat mellékleteként terjesztem be.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet a felülvizsgált Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió megtárgyalására és a határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat:

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja a határozat mellékletét képező, felülvizsgált Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiót.

Végrehajtásért felelős: Dávid Zoltán polgármester,
Klemmné Kalcsó Lilla osztályvezető és Bogárné Kiss Ildikó intézményvezető a

Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióban foglalt feladatok feladatkörükben történő végrehajtásáért, valamint a Konceptió következő felülvizsgálatának előkészítéséért.

Határidő: folyamatos

A Konceptió következő felülvizsgálatának határideje: 2025. november hónap.

Orosháza, 2023. november 20.

David Zoltán
polgármester

a/2023. (XI.30.) K.t. határozat melléklete:

**Orosháza Város Önkormányzatának
Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója**

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés.....	5
I. A helyi szociálpolitika elvi alapjai.....	7
1. A helyi szociálpolitikát meghatározó elemek.....	7
2. A jövőkép.....	10
3. Célkitűzések.....	11
II. Települési környezetünk. Orosháza város demográfiai, társadalmi, gazdasági jellemzői.....	11
1. Demográfiai mutatók, népesség.....	12
2. Foglalkoztatási aktivitás, jövedelmi viszonyok.....	15
3. Egészségügy, Oktatási Kerekasztal	18
4. Szociális ellátások.....	19
III. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások.....	20
I. Kríziskezelő rendkívüli települési támogatás típusai.....	23
1. Gyermek rendkívüli települési támogatása.....	23
2. Átmeneti települési támogatás	23
3. Rendszeres települési támogatás.....	23
II. Szociális biztonságot erősítő települési támogatás típusai.....	24
1. Lakhatási települési támogatás.....	24
2. Szemétszállítási települési támogatás.....	24
3. Adósságkezelési célú települési támogatás.....	24
4. Gyógyszer-kiváltás települési támogatás.....	25
5. Védőoltás települési támogatás.....	25
6. Temetési települési támogatás	25
III. Újszülöttek köszöntése.....	25
IV. Rendszeres Gyermekvédelmi kedvezményben részesülők egyéb támogatásai.....	25
V. Az Önkormányzat kötelező természetbeni szolgáltatása.....	26
VI. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök	26
VII. Szünidei gyermekétkeztetés.....	28
VIII. Nem szociális rászorultság alapján nyújtott támogatási formák.....	28

IV. Szociális igazgatási tevékenység, fenntartói és egyéb feladatok.....	29
V. Szociális szolgáltatások.....	32
1. Az ellátási kötelezettség teljesítése.....	32
2. Egyes szociális alapellátások.....	34
2.1. Étkeztetés.....	34
2.2. Házi segítségnyújtás.....	36
2.3. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.....	37
2.4. Tanyagondnoki szolgálat.....	38
2.5. Idősek és demens személyek nappali ellátása.....	39
2.6. Fogyatékos személyek nappali ellátása.....	40
2.7. Fejlesztő foglalkoztatás.....	41
2.8. Pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása.....	42
2.9. Alacsonyküszöbű szenvedélybeteg ellátás.....	44
2.10. Hajléktalanok Nappali Melegedője.....	45
3. Átmeneti ellátások.....	46
3.1. Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye.....	46
3.2. Hajléktalanok Átmeneti Szállása.....	46
4. Tartós bentlakást nyújtó ellátás.....	47
4.1. Ezüst Fenyő Idősek Otthona.....	48
4.2. Platán Idősek Otthona és Idősek Klubja.....	50
5. Gazdasági- és Pénzügyi részlegek.....	52
6. A gyermekjóléti ellátások.....	52
6.1. Kisharang Bölcsőde.....	53
6.2. Bóbita Bölcsőde.....	54
6.3. Lurkó Családi, Munkahelyi Bölcsőde.....	55
6.4. APRAJFALVA Családi Bölcsőde Hálózat	55
6.5. Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Család és Gyermekjóléti Központ.	55
6.6. Gyermekek átmeneti otthona.....	59
6.7. Családok átmeneti otthona.....	59
6.8. Regionális krízisambulancia	60

VI. Tennivalók a jövőben – az V. fejezetben foglalt feladatok összefoglalása	
Az Önkormányzat és az Egységes Szociális Központ szintjén jelentkező szabályozási és ellátás-fejlesztési feladatok, elképzelések.....	60
1. Az Önkormányzat jogszabályalkotó tevékenységét érintő feladatok.....	61
2. Az Önkormányzat intézményfenntartó tevékenységét érintő, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti intézmények szintjén jelentkező feladatok.....	61
3. A VI. fejezetben foglalt feladatok összefoglalása.....	63
Befejezés, egyéb információk.....	64

„Mi a segítség? Az ember válaszcselekvése bajba jutott embertársainak szóltan, vagy szóbeli felhívására, hogy azt szorongatott helyzetéből kijuttassa.”

/ V von Gabsattel/

Bevezetés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése alapján „A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében – jogszabályban meghatározottak szerint – szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el.”

A Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció (a továbbiakban: Koncepció) **olyan dokumentum, amely alapot képez az Önkormányzat szociális szolgáltatási stratégiájához, az operatív tervezéshez és az abból származtatott fejlesztési projektekhez.**

A Koncepció figyelembe veszi az Önkormányzat:

- közvetlen ellátási kötelezettségéből adódó,
- szabályozási hatásköréből adódó,
- intézményének szintjén jelentkező feladatokat.

A különböző szintekhez kapcsolódó feladatok többségében a jogszabályokból eredő **kötelező feladatok**, és kisebb mértékben a lehetőségekből és szükségletekből adódó **önként vállalt feladatok**.

Ahhoz, hogy az Önkormányzat az igényekhez legjobban igazodó szolgáltatási struktúrát alakíthasson ki, illetve tartson fenn, **szükség van az Orosházán végbemenő demográfiai, gazdasági, társadalmi folyamatok, tendenciák áttekintésére, valamint az általuk indukált igények és szükségletek megismerésére.**

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 111/A. § (5) bekezdése kimondja, hogy: „a szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat, illetve a társulás kétfévente felülvizsgálja és aktualizálja.” A jelenleg hatályos Koncepciót a Képviselő-testület a 102/2021. (XI.25.) K.t. határozatával fogadta el, melyben a felülvizsgálat határidejét 2023. november hónapjában határozta meg. A felülvizsgálatot az alábbi jogszabályok figyelembe vételével végeztük el:

- Magyarország Alaptörvénye,
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
- Az Szt.,
- A pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet,
- A gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.),

- A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet,
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény,
- Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Törvény).

Orosháza Város Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) Képviselő-testületének rendeletei:

- A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 4/2015. (II.25.) önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezésével egyidejűleg megalkotásra került a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 17/2022. (IX. 29.) (a továbbiakban: Rendelet) önkormányzati rendelet,
- A szociális szolgáltatásokról szóló 10/2015. (III.31.) önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezésével egyidejűleg megalkotásra került a szociális szolgáltatásokról szóló 13/2022. (VIII.25.) önkormányzati rendelet,
- A gyermekek ellátásáról szóló 9/2016. (IV.29.) önkormányzati rendelet,
- A nevelési-oktatási intézmények étkezési térítési díjáról szóló 8/2016. (IV.29.) önkormányzati rendelet,
- Az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása (a továbbiakban: Orosházi Kistérség) fenntartásában működő szociális és gyermekjóléti intézmény által nyújtott szociális szolgáltatásokról szóló 7/2016. (IV.14.) önkormányzati rendelet,
- az egészségügyi alapellátásról szóló 20/2017. (VII.3.) önkormányzati rendelet hatályon kívül helyezésével egyidejűleg megalkotásra került az egészségügyi alapellátásról szóló 19/2022. (X.27.) önkormányzati rendelet,
- a használt lakásvásárlási támogatásról szóló 10/2016. (V.2.) önkormányzati rendelet,
- az önkormányzati lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó szabályokról szóló 16/2006. (IX.15.) önkormányzati rendelet,
- az Önkormányzat Képviselő-testületének a lakáscélú helyi támogatásokról szóló 7/1997. (IV.30.) önkormányzati rendelete,
- a helyi adókról szóló 20/2010. (XII.20.) önkormányzati rendelet.

A felülvizsgálat során a hivatkozott forrásokon túl felhasználásra kerültek: Helyi Esélyegyenlőségi Program, Idősügyi Konceptió, az Önkormányzat Egységes Szociális Központ (a továbbiakban: OVÖ ESZK) évenkénti képviselő-testületi beszámoló, az Orosházi Polgármesteri Hivatal Szociális, Gyámhatósági és Egészségügyi Osztály (a továbbiakban: Osztály) OVÖ ESZK-ellenőrzésekről szóló tájékoztató, az OVÖ ESZK telephelyeinek szakmai programjai, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló beszámolók.

A Konceptióban olyan reális célok kerülnek meghatározásra, amelyek személyi és tárgyi feltételei biztosíthatóak, amennyiben a finanszírozási feltételek lényegesen nem változnak.

Fejlesztési eredmények eléréséhez hazai és uniós pályázati lehetőségek további megnyílása és a meglévő nyertes pályázatok maradéktalan kihasználása szükséges.

A Konceptió a gyermekek ellátásával is foglalkozik annak ellenére, hogy azokat nem az Szt., hanem Gyvt. és a kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. A jogalkotásból és a központi intézkedésekből megállapítható, hogy kialakításuknál családcentrikus szemlélet uralkodik, így a felnőttek és gyermekek szociális problémáit együttesen kezelik, mert a család tagjai kortól függetlenül, együttesen viselik a nehézségeket vagy következményeiket. Továbbá, jellemzően ugyanazok a szervezetek segítik a gyermekeket és a felnőtteket is.

Ezek a szervezetek és feladataik Orosházán:

Az Osztály, ahol a feladat és hatáskör tekintetében az Szt., Gyvt., és azok végrehajtási rendeletei és az Önkormányzat által megalkotott rendelet szerinti pénzbeli és természetbeni szociális ellátások nyújthatók, illetve a Városfejlesztési és Településüzemeltetési Osztálya az önkormányzati tulajdonban álló bérlakások biztosítása - pályázat útján való „támogatása” - a szociálisan rászorultak részére.

- Az OVÖ ESZK személyes szociális gondoskodást,
- Orosházi Kistérség Egyesített Gyermejjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat személyes szociális gondoskodást,
- a Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala (a továbbiakban: Hivatal) egyes Szt. szerinti pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokat nyújt.

A Konceptió említést tesz – a teljesség igénye nélkül – a városunkban működő **egyéb fenntartású, nem állami, egyházi szolgáltatókról is**. Ezekkel a szervezetekkel a kapcsolattartás szükség szerinti. Elismerésre méltó szolgáltató tevékenységet végeznek, színesítik a szociális ellátások kínálatát, ezáltal elengedhetetlen kiegészítői az igénybe vehető állami és Önkormányzati szociálpolitikai szolgáltatásoknak.

I.

A helyi szociálpolitika elvi alapjai

1. A helyi szociálpolitikát meghatározó elemek:

1.1. Magyarország Alaptörvényének deklarációja a szociális biztonságról:

„XIX. cikk (1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

(2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.

(3) Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.

(4) Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.”

Rögzíti az állam azon szándékát, hogy minden magyar állampolgárnak megteremtse a szociális biztonságot. Ennek érdekében azon élethelyzetekben, amikor gyermekének születése, egészségi állapotának időleges vagy végleges romlása, hozzátartozójának vagy munkalehetőségének elvesztése miatt a megélhetéséhez szükséges javak előteremtésére nem képes, valamennyi állampolgár jogosult törvény szerinti állami segítséget igénybe venni.

Az állami szociális intézmények és intézkedések igénybevitelére nem csupán a nevesített élethelyzetekben levőket, hanem mindazokat feljogosítja, akiknek erre szükségük van. Mivel azonban a rászorultság megszüntetése általánosan csak az egyén és az állam közös erőfeszítésével lehetséges, lehetővé válik az olyan törvényi szabályozás, amely a szociális intézkedést igénybe vevő ezen törekvéséhez kapcsolja az intézkedés tartalmát vagy annak mértékét.

Külön szabályozza az időskori megélhetés biztosításának alapjait. Ebben az egyén és az állam együttműködése akként valósul meg, hogy az állam az annak működtetéséhez szükséges hozzájárulásokból nyugdíjrendszert tart fenn, az egyéni öngondoskodást pedig az ennek kereteit adó, önkéntes társadalmi intézmények szabályozásával segíti elő. Lehetővé teszi továbbá azt, hogy az állami nyugdíjrendszer kialakítása tekintetbe vegye a nők sajátos helyzetét, és a nyugdíjjogosultság szabályait a nők fokozott védelmére tekintettel alakítsa ki.

„XXII. cikk (1) Az állam jogi védelemben részesíti az otthont. Magyarország törekszik arra, hogy az emberhez méltó lakhatás feltételeit és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára biztosítsa.

(2) Az emberhez méltó lakhatás feltételeinek a megteremtését, továbbá a közterület közcélú használatának védelmét az állam és a helyi önkormányzatok azzal is segítik, hogy törekszenek valamennyi hajlék nélkül élő személy számára szállást biztosítani.

(3) Tilos az életvitelszerű közterületen tartózkodás.”

Az emberhez méltó lakhatással kapcsolatban a helyi önkormányzatok számára alkotmányos kötelezettség, hogy a hajléktalanok számára törekedjenek szállást biztosítani. A szociális igazgatás keretein belül a helyi önkormányzatoknak lakosságszámtól függően kötelező feladatként eddig is biztosítani kellett bizonyos ellátási formákat, ám a hajléktalanok átmeneti elhelyezése már a szakosított szociális szolgáltatások közé tartozik (Szt. 84. §). A szabályozás alapján tehát továbbra sem minősül kötelező feladatnak a hajléktalanok ellátása, de valamennyi helyi önkormányzat számára kötelező arra törekedni, hogy a hajléktalanságot felszámolja és az emberhez méltó életkörülmények elérését elérhetővé tegye. Az Önkormányzat ezen feladatot az OVÖ ESZK közreműködésével valósította meg.

1.2. Az ágazati törvényekből eredő alapelvek és értékek:

1.2.1. A döntéshozók, azaz fenntartók a működtetők és az igénybe vevők körében követendő alapelvek:

- Az emberhez méltó élethez való jog és annak elidegeníthetlensége, a szociális minimum biztosítása mindenki számára.
- A szociális jogok érvényesítésének lehetősége.
- Humánus bánásmód: középpontban az ember, az egyén és családja.
- Egyenlő bánásmód elve: elutasítandó mindenféle hátrányos megkülönböztetés, előítélet.
- A szociális intézmények támogató szerepének hangsúlyozása és e szerepkör elfogadása: az intézményszolgáltató, szolgáltatása a segítségnyújtás; szerepköréből adódóan biztosít a rászorultaknak a szükségleteik szerint, néha átmenetileg többet is – a fenntartó áldozatvállalásánál fogva –, mint amennyit a finanszírozás útján bevételez.
- *Szolidaritás*: az egyénnek, a családok védelmének, a helyi társadalom zavartalan együttélésének záloga a központi és helyi források egy részének felhasználása gyermekvédelmi és szociális célokra, valamint annak igenlése a társadalom tagjai részéről.
- *Nyitott szociálpolitika*: az Önkormányzat csak az egyik szereplő a segítségnyújtásban, helyet kérnek és kapjanak is a nonprofit szervezetek, az egyházak és a piaci szereplők egyaránt.

1.2.2. Értékek a helyi szociálpolitikában és a szociális szolgáltatások nyújtása során:

- **Szociális biztonság**: rászoruló ne maradjon ellátás nélkül.
- **Relatív biztonság**: bármely társadalmi vagy egészségi kockázat bekövetkeztével az egyén vagy család életszínvonal csökkenése még az elviselhetőség mértékén belül megállítható legyen.
- A nyújtott ellátások és szolgáltatások mértéke a megbomlott szociális egyensúly korrekciójáig terjedjen.
- **Differenciáltság**: különböző problémákhoz igazodóan hozzárendelhető, adott esetre adekvát választ adó különböző szociális ellátási formák működtetése.
- **Egyénre szóló ellátások**: a differenciált ellátórendszerből az egyén szükségleteihez, körülményeihez és akaratahoz igazodó ellátási forma kiválasztása és alkalmazása.
- **Az ellátások kliens közeli biztosítása**: mindenkit saját otthonában kell ellátni, amíg lehet.

- **Társadalmi integráció erősítése:** adott ellátó szervezet keretein belül korra, nemre, nemzetiségre, etnikai hovatartozásra, vallásra tekintet nélkül, csupán a rászorultság és szükséglet elve alapján összegyűjtött célcsoport integrált ellátása a szolidaritás, a kölcsönös elfogadás és az egyenlő bánásmód alapján.
- **Szektor semlegesség:** a szociális védőháló együttes működtetése a fenntartók vagy az ellátást igénylők hovatartozásának latolgatása nélkül, tiszteletben tartva a választás szabadságát.
- **Innovativitás:** helyi megoldások kidolgozása és alkalmazása a szükséglet kielégítésben.
- **Minőség a szolgáltatásban:** egységes minőség nyújtása minden intézményben és mindenki számára, törekedve a színvonal folyamatos növelésére.
- **Hatékonyág, hatásosság:** a biztosított ellátási forma a kliens számára optimális eredményt hozzon, és legyen gazdaságos a szolgáltatónak.

1.3. Az Önkormányzatok hatáskörébe tartozó célok és feladatok a mindenkori kormányzat nemzeti stratégiája alapján a szociális védelem területén, a társadalmi összetartozás jegyében:

- Törekvés az Szt. és Gyvt. által előírt ellátási kötelezettség teljesítésére a gazdaságosság követelményét szolgáló optimális szervezési megoldással: intézményfenntartás, társulás, ellátási szerződés.
- Intézményen belül egyes feladatok megoldása „kiszervezéssel” külső szolgáltatók felé (más intézmények, profitorientált szervezetek, társadalmi aktivisták és önkéntesek bevonása)
- Helyi források nyújtotta lehetőségek kiaknázása, helyi igények kielégítésére.
- A település kistérségben elfoglalt helye alapján „kijelölt” szerepkörnek való megfelelés a települési érdek reális mérlegelése útján alkalmazott kompromisszumokkal.

1.4. A helyi sajátosságok által generált valós szükségletek feltárása és figyelembe vétele, a helyi szociálpolitika fejlesztési céljainak kitűzésében és megvalósításában.

2. A jövőkép

- **Az egyén számára:**

Korra, nemre, fogyatékosagra, egészségre, nemzetiségre, etnikai és vallási hovatartozásra tekintet nélkül – az esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének alkalmazásával – minden orosházi lakos számára biztosítva legyenek a minőségi élet feltételei a közösség értékrendje alapján elismerhető sajátos igénye szerint.

- **A közösség számára:**

A társadalmi integráció és kohézió erősödésével békés, nyugodt város minden itt lakó számára. Az „élhető város” víziója kedvező változást hoz a demográfiai mutatókban. A letelepedő és családalapító fiatalok nem csak a saját jövőjüket, hanem a város jövőjét is építik. Az időskorúak számára működtetett differenciált ellátórendszer kinek-kinek igénye és szükséglete szerint dolgoz, alkotó életszakasza méltó lezárásaként derűs, gondtalan, nyugodt életet nyújt. A közösség ily módon megnyilvánuló gondoskodása, embersége az előrelátó fiatalok részére is megnyugtatóan hordozza a biztonságos öregkor ígérését.

3. Célkitűzések

A jövőkép valóra válása érdekében az alábbi célkitűzéseket fogalmazzuk meg:

- A szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentése.
- A társadalmi kohézió erősítése a gondoskodást, törődést sugalló, az életminőséget javító körülmények megteremtésével.
- A tartós munkanélküliek foglalkoztatásának és foglalkoztathatóságának javítása során: folyamatos és zökkenőmentes együttműködés a Hivatal Foglalkoztatási Osztályával, a közfoglalkoztatás szervezésének és a közfoglalkoztatottak kompetenciáinak megőrzésében támogatás, fejlesztésében, propaganda tevékenység az aktív korú nem foglalkoztatott ügyfelek körében, így nagyban javítva a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésüket.
- Szociális alap- és szakellátások fejlesztése akként, hogy legalább **az eddig elért eredmények, megteremtett értékek megőrzése realizálódjon**. A személyi és dologi feltételek folyamatos rendelkezésre állásának biztosítása a működési engedélyek – szolgáltatói nyilvántartásban - véglegességének megtartása érdekében.

II.

Települési környezetünk

Orosháza város demográfiai, társadalmi, gazdasági jellemzői

A város lakosságának demográfiai jellemzői, a társadalmi, gazdasági folyamatok meghatározóak az itt élők élethelyzete, szociális körülményei vonatkozásában, ezért ezek mutatóit és tendenciáit figyelembe kell venni a szociális ellátások, szolgáltatások biztosítása, fejlesztése során.

Orosháza város a Dél-alföldi Régióban, Békés vármegyében, a Kistérsgben fekvő település. Igazgatási, adminisztratív, pénzügyi, gazdasági, szolgáltató, kereskedelmi, oktatási, egészségügyi, egyes gyermekjóléti és szociális ellátások, kulturális és egyházi funkciói tekintetében központi szerepkörű, a térségi városhierarchiában elfoglalt helye, lélekszáma és fejlődése figyelembevételével jellegformáló méretű iparral rendelkező középváros. 2013. január 1. óta járási, illetve kistérségi székhely. Belterülete 2.322 ha, külterülete 17.905 ha, zártkert 295 ha.

1. Demográfiai mutatók, népesség

A várost továbbra is lassan fogyó lakosságszám jellemzi. Oka részben az elvándorlás és bevándorlás különbözetéből adódó veszteség, részben a természetes fogyás, miszerint a halálozási ráta meghaladja az élveszületési rátát.

Lakosságszám felosztása korcsoportok szerint Orosházán

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	13 418	14 570	27988	47,94 %	52,06 %
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			660	2,36%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 798	1 728	3526	6,42%	6,17%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	399	389	788	1,43%	1,39%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	7 902	7 527	15429	28,23 %	26,89 %
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	855	1 019	1874	3,05%	3,64%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	2 464	3 907	6371	8,80%	13,96 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	27 492	bázis év
2018	27 236	99,07%
2019	26 874	98,67%
2020	26 528	98,71%
2021	26 157	98,60%
2022	25 472	97,38%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Orosháza lakónépessége a korábbi időszakhoz hasonlóan fogyatkozó tendenciát mutat, melyet az alábbi diagram szemléltet. A lakónépesség száma 2017-ben 27.492 fő volt, míg 2022-ben 25.472 fő élt városunkban, így pontosan 2020 fővel csökkent a lakosok száma az elmúlt öt év tekintetében.

Az öregedés mértékének mutatója az öregedési index. Orosháza városára vonatkozóan a KSH adatait az alábbi táblázat foglalja össze.

Öregedési index

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	6 033	3 641	165,70%
2018	6 107	3 700	165,05%
2019	6 254	3 607	173,39%
2020	6 371	3 526	180,69%
2021	6 404	3 498	183,08%
2022	6 430	3 429	187,52%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti személyre hány 65 év feletti személy jut. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiiek vannak többen és a település előregedő. Ez figyelhető meg településünk esetében is.

Természetes szaporodás

Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-8,68
2018	-8,11
2019	-8,39
2020	-9,48
2021	-11,35
2022	-8,55

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az előregedést támasztja alá évente az élveszületések és halálozások számából megállapított *negatív* természetes szaporodási mutató.

Házasságkötések száma

Év	2020	2021	2022
Házasságkötés db	195	190	171

(Forrás: Orosházi Polgármesteri Hivatal)

A házasságkötések száma csökkenő tendenciát mutat.

A demográfiai folyamatok adataiból összefoglalásképpen levonható az a következtetés, hogy az élveszületések számának alacsony volta az alapvető oka a lakosság fogyásának és előregedésének. Azonban az ebből fakadó szociológiai következtetések levonása nem célszerű, hiszen az új generációs mutatók szerint a fiatalok a hosszabb ideig tartó együttélést preferálják, gyermekvállalás nélkül.

Ugyanakkor a migráció sem hagyható figyelmen kívül, ami ugyancsak negatív eredményt hoz. A várost elhagyó népesség ugyanis inkább a fiatalabbak és az aktív korúak köréből kerül ki, az időseket általában nem jellemzi a város elhagyása. A városból elköltöző 19 év alattiak általában ideiglenes jelleggel, tanulási szándékkal távoznak. Az útrakelő 20-29 éves korosztály általában a visszatérés szándéka nélkül változtat állandó lakóhelyet a jobb megélhetés reményében.

Az összedemográfiai adatokból megállapítható, hogy a férfiak és nők átlagéletkora növekedik, de ez a jelenség kétségtelenül hozzájárul a lakosság előregedéséhez.

A lakosság 95 %-a belterületen él, a szétszórt tanyavilágban 5 %. Viszonylag szerencsés helyzet, hogy csak kisebb számú lakosságot kell kiszolgálni és segíteni a földrajzi hátrányok leküzdésében.

A demográfiai folyamatok – lényegében a már felismert tendenciák tovább gyűrűzése miatt – a Konceptió irányvonalában alapvető változást nem indokolnak. A korábbi megállapítások igazak maradtak: a demográfiai folyamatok alakulása kedvezőtlenül hat a foglalkoztatási struktúrára, az idősök ellátásáról széles körben kell gondoskodni, a gyermekek számának növekedését inspirálni kell. Az elöregedés változatlanul kihívás az egészségügyi és szociális ellátórendszernek, illetve fenntartóiknak.

2. Foglalkoztatási aktivitás, jövedelmi viszonyok

a) A demográfiai folyamatokból következően az aktív korú lakónépesség mind a nők, mind a férfiak tekintetében csökkenő tendenciát mutat, és ezzel egyirányú mozgás tapasztalható a nyilvántartott álláskeresőknél esetében.

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	13 418	14 570	27 988	47,94%	52,06%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			660	2,36%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 798	1 728	3 526	6,42%	6,17%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	399	389	788	1,43%	1,39%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	7 902	7 527	15 429	28,23%	26,89%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	855	1 019	1 874	3,05%	3,64%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	2 464	3 907	6 371	8,80%	13,96%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	653	547	579	829	729	701
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	38,00	21,00	30,00	38,00	31,00	24,00
	%	5,82%	3,84%	5,18%	4,58%	4,25%	3,42%
21-25 év (TS 038)	Fő	95,00	68,00	79,00	77,00	67,00	70,00
	%	14,55%	12,43%	13,64%	9,29%	9,19%	9,99%
26-30 év (TS 039)	Fő	71,00	59,00	64,00	95,00	66,00	69,00
	%	10,87%	10,79%	11,05%	11,46%	9,05%	9,84%
31-35 év (TS 040)	Fő	51,00	39,00	43,00	88,00	63,00	71,00
	%	7,81%	7,13%	7,43%	10,62%	8,64%	10,13%
36-40 év (TS 041)	Fő	54,00	44,00	58,00	83,00	75,00	63,00
	%	8,27%	8,04%	10,02%	10,01%	10,29%	8,99%
41-45 év (TS 042)	Fő	82,00	67,00	67,00	92,00	77,00	64,00
	%	12,56%	12,25%	11,57%	11,10%	10,56%	9,13%
46-50 év (TS 043)	Fő	68,00	60,00	60,00	89,00	87,00	77,00
	%	10,41%	10,97%	10,36%	10,74%	11,93%	10,98%
51-55 év (TS 044)	Fő	55,00	60,00	56,00	83,00	75,00	70,00
	%	8,42%	10,97%	9,67%	10,01%	10,29%	9,99%
56-60 év (TS 045)	Fő	60,00	52,00	49,00	69,00	54,00	64,00
	%	9,19%	9,51%	8,46%	8,32%	7,41%	9,13%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	79,00	77,00	73,00	115,00	134,00	129,00
	%	12,10%	14,08%	12,61%	13,87%	18,38%	18,40%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliség minden korcsoportot veszélyeztet kisebb-nagyobb mértékben, mellyel a Koncepciónak is számolnia kell. Megoldást jelenthet a közfoglalkoztatásban, képzéseken, átképzéseken és álláskeresői tanácsadásokon való aktív részvétel, mely elősegítheti a tartós, nyílt munkaerőpiacon történő munkavállalást. Ennek előfeltétele a betölthető munkahelyek megléte, amelyek létesítése érdekében motiválhatók a településen lévő és betelepülő munkáltatók.

A nyilvántartott álláskeresők száma – Orosháza város

A korosztályok vonatkozásában a fiatalabb álláskeresők (20-30 éves) száma csökkent, a 20 év alattiaknál 38 főről 24-re, a 21-25 éves korosztálynál 95 főről 70 főre, míg a 31-35 éveseknél az elmúlt 5 évben 20 fővel nőtt az arány. Az 51-55 éves korosztálynál szintén növekedést láthatunk, míg 2017-ban 55 fő volt álláskeresőként nyilvántartva, 2022-ben ez az érték már 70 fő volt. Ezt a tendenciát láthatjuk a 61 év feletteknél is, ott 79 főről 129 főre emelkedett a nyilvántartottak száma.

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	653	21	3,22%	173	26,49%	459	70,29%
2018	547	19	3,47%	137	25,05%	391	71,48%
2019	579	25	4,32%	160	27,63%	394	68,05%
2020	829	24	2,90%	200	24,13%	605	72,98%
2021	729	29	3,98%	193	26,47%	507	69,55%
2022	701	24	3,42%	186	26,53%	491	70,04%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A teljes korosztályt figyelembe véve az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya a legalacsonyabb, míg 2017-ben az összes 653 regisztrált álláskeresőből 21 fő szerepelt a nyilvántartásban, addig 2022-ben 24 fő. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya valamelyest magasabb, 173 fő valamint 186 fő. Összességében azon álláskeresők száma a legmagasabb, akik az általános iskolai végzettségnél magasabb végzettséggel rendelkeznek. 2017-ben 459 fő volt nyilvántartva, 2022-ben 491 fő.

Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	538	416
2018	398	269
2019	322	190
2020	721	142
2021	213	113
2022	188	96

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az elmúlt 5 év távlatában megállapítható, hogy a közfoglalkoztatottak száma folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Míg 2017-ben átlagosan 416 fő vett részt a foglalkoztatásban, ez a szám 2022-ben már csak 96 fő.

b) Orosházán a szociális ellátórendszer szolgáltatóinak és intézményeinek többsége – ezért a Konceptió is – elsősorban az idős emberekre fókuszál. Az idős korosztály életkörülményeinek alakulását jelentősen befolyásolják az elsődleges jövedelemforrásként szolgáló nyugdíjak és egyéb ellátások.

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	3326	5244	8570
2018	3257	5186	8443
2019	3225	5114	8339
2020	3135	4985	8120
2021	3055	4900	7955
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Egyes felmérések eredményeként megállapítható, így fontos felhívni a figyelmet arra, hogy a nők rosszabb jövedelmi helyzetben vannak, mert ők aktív korukban is alulfizetettek voltak a férfiakhoz képest.

A nyugdíjkorhatár emeléséből adódóan az idősök körében elhúzódik a foglalkoztatási aktivitás. Cél az, hogy minden potenciális munkavállaló számára adódjon lehetőség munkával töltött, minél hosszabb jogszerző idő összegyűjtésére, saját jogú nyugdíj megszerzésére.

3. Egészségügy

A lakossági ellátások közül talán a legérzékenyebb közérzetmeghatározó szolgáltatás az egészségügyi ellátás.

A Törvény előírja, hogy a települési Önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról az Orosházi Kistérség útján,
- a védőnői ellátásról,

- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az Önkormányzat praxisjoggal rendelkező háziorvosokkal kötött feladat-ellátási szerződés útján gondoskodik az egészségügyi alapellátásról. A háziorvosi ellátáshoz kapcsolódó központi orvosi ügyelet Orosháza székhellyel kistérségi szintű és szervezésű.

Háziorvosi alapellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett (vegyes) háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	Házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Fogorvosi szolgálatok száma az alapellátásban
2020	2	10	5	7
2021	2	10	5	7
2022	2	10	5	7

(Forrás: Önkormányzati adatok)

Az egészségügyi alapellátásban napirenden lévő, valamint hosszabb távon megoldandó feladatok:

- A város optimális környezet-egészségügyi helyzetét az egészséges és kulturált környezet biztosítása érdekében folyamatosan fent kell tartani.
- A praxisközösségeket a tartós fennmaradásuk érdekében támogatni kell. Kiemelkedő figyelmet kell fordítani a prevenció és a rehabilitáció megvalósítására az egészségügyben.
- Igény szerint segíteni kell az Orosházi Dr. László Elek Kórház és Rendelőintézetet a megfelelő beteg ellátás biztosítása érdekében.
- Az iskola-egészségügyi ellátás terén a telephelyek számának bővítését támogatni kell, amennyiben további iskola is vállalja az épületén belül a rendelő és a szükséges minimumfeltételek biztosítását és a fenntartás, működtetés költségeinek viselését.

Orosháza lakossága szerencsés abban a vonatkozásban, hogy a városban az egészségügyi alapellátásra ráépülő területi hatókörű járó- és fekvőbeteg ellátás található. A gyors és hatékony segítségnyújtás lehetőségét biztosítja a mentőszolgálat jelenléte a városban.

Orosházi Oktatási kerekasztal (a továbbiakban: Kerekasztal):

A Kerekasztal alapvető célja, hogy egy asztalhoz ültesse az oktatás, köznevelés és civil élet azon szereplőit, akik az orosházi ifjúsággal foglalkoznak. Alapvetően az iskolai tehetséggondozást, továbbtanulást, tehetségprogramok tervezését, megvalósítását azok koordinációját végzi. Fontos eleme a tapasztalatcsere, a jó

gyakorlatok bemutatása, valamint az iránymutatás. A fórum lehetőséget biztosíthat az oktatást érintő szociális kérdések megtárgyalására is.

4. Szociális ellátások

„A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.” (Szt. 2. §)

a) Jogszabályalkotás

Az Önkormányzat az Szt. és a Gyvt. általi felhatalmazás alapján, rendeleteket alkotott, és jelenleg az alábbi témákban van hatályos önkormányzati rendelet szociális és gyermekvédelmi területen:

- a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások,
- a szociális szolgáltatások,
- a gyermekek ellátása,
- a nevelési-oktatási intézmények étkezési térítési díja,
- az önkormányzati lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó szabályokról,
- a lakóingatlan életveszélyessé nyilvánítása esetén nyújtható támogatásról.

A képviselő-testület alkotta meg az Orosházi Kistérség szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásait szabályozó rendeletet, amely jogalkotási feladat Orosháza város székhely település státuszából adódott.

Az Önkormányzat folyamatosan teljesítendő feladata: A rendeletek felülvizsgálata és aktualizálása a gazdasági, a társadalmi, azon belül is a jogi környezet változásai miatt, figyelemmel a helyi igények és szükségletek alakulására is.

b) Végrehajtási feladatok

ba) Az Önkormányzat hivatalában folyó hatósági munka eredményeként a tartósan vagy átmenetileg anyagi problémákkal küzdő emberek részére biztosít segítséget a szociális és a gyermekvédelmi települési támogatás különböző formáival: a rendszeres vagy átmeneti, a pénzbeli vagy természetbeni juttatásokkal.

bb) Az OVÖ ESZK személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat végez és ellátást nyújt az arra rászorulóknak. Az Önkormányzat szociális ellátó tevékenysége mellett tovább színesíti a kínálatot a városban egyházi, nem állami fenntartók és természetes személyek fenntartásában működő szociális szolgáltatók is, időnként versenyhelyzetet teremtve.

Szociális és gyermekjóléti ellátások intézményfenntartók szerint (2022.12.31.)

Ellátás megnevezése	Fenntartók szerinti bontásban				
	Önkormányzat	Egyház	Civil szervezet	Magán-vállalkozás	Orosházi Kistérségi Társulás
Alapellátások:					
Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat	-	-	-	-	X
Bölcsőde	X	-	-	-	-
Családi bölcsőde	-	-	-	X	-
Gyermekek Átmeneti Otthona	-	-	X	-	-
Családok átmeneti otthona	-	-	X	-	-
Szociális étkeztetés	X	X	-	-	-
Népkonyha	-	X	-	-	-
Házi segítségnyújtás	X	X	-	-	-
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	-	-	-	-	X
Alacsony küszöbű ellátás szenvedélybetegek részére	-	-	X	-	-
Közösségi ellátás	-	-	X	-	-
Támogató szolgálat	-	-	X	-	-
Fejlesztő foglalkoztatás	X	-	-	X	-
Nappali ellátások:					
Idősek nappali ellátása, ezen belül demens személyek nappali ellátása	X	X	-	-	-
			-	-	-
Fogyatékos személyek nappali ellátása	X	-	-	-	-
Hajléktalanok nappali melegedője	X				
Pszichiátriai és Szenvédélybetegek nappali ellátása	X				
Tanyagondnoki szolgálat	X	-	-	-	-
Tartós bentlakásos ápolást gondozást nyújtó intézmények					
Idősek otthona (átlagos	X	-	-	-	-

Ellátás megnevezése	Fenntartók szerinti bontásban				
	Önkormányzat	Egyház	Civil szervezet	Magán-vállalkozás	Orosházi Kistérségi Társulás
szükségletű és demens ellátás)					
Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények					
Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	X	-	-	-	-
Hajléktalan személyek átmeneti szállása	X	-	-	-	-

(Forrás: Önkormányzat adatbázisa)

III.

Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

A 2021. november hónapban elfogadott Konceptió óta a régi és az új Rendelet szabályozza a települési támogatásokat.

Az új Rendelet megalkotása azért volt indokolt, mert a Rendelet utolsó módosítása óta rendkívül sok gazdasági változáson ment keresztül Magyarország. A garantált bérminimum, a minimálbér és egyéb területi államigazgatás által biztosított pénzbeli ellátások jelentős emelkedése okán, teljes körűen felülvizsgálatra került a család, gondozó család vagy háztartás egy főre jutó jövedelmének mértéke, mert a már korábbi években jogosultságot megállapított ügyfelek sem voltak, a jelenlegi szabályok alapján támogatásban részesíthetők. Részükre kizárólag méltányosság gyakorlása során volt lehetőség támogatások nyújtására.

A rászorultság szintje, vagyis, hogy kit ismer el a rendeleti szabályozás rászorulóknak, az Önkormányzat Képviselő-testülete által meghatározott küszöbértékhez viszonyítva került megállapításra. Jellemzően és tipikusan az egyén, a család vagy a háztartás jövedelmi viszonyainak kifejezetten csak a megállapított küszöbértékhez igazított feltérképezése, ugyanakkor nem értékel olyan sajnálatos és akár hirtelen fellépő akkut élethelyzeteket, amelyek figyelembevételével el lehetne tekinteni az ellátás iránti igények elbírálásának azonos szempontjaitól, az eljárási szabályok- jelesen bizonyítás felvétele (környezetanulmány)- korrekt mellőzésével.

A rászorultságnak az előállt krízis súlyosságát értékelő elvének „gyarapítása” azért is indokolt és célszerű, mert segítségével a küszöbérték fölé éppen csak vagy nem számottevő mértékben emelkedő szűkös erőforrásokkal rendelkező olyan kérelmezőhöz is lehet huzamosabb időre biztosított pénzbeli támogatást irányítani, amely – itt csak most példálózó felsorolást említve – a szülő nélkül magára maradt kiskorú és fiatal felnőtt, az ingatlanát önhibáján kívül elvesztő, vagy a gyermekétkeztetés megemelkedő díjainak meghatározott részét kompenzáló, azt kiegészítő Önkormányzati fellépéssel a rászorultságot hatékonyabban mérsékli.

A cél, hogy a szociálisan rászorultakhoz szélesebb körben, könnyebb hozzáférési feltételekkel és magasabb összegben, értékben juthasson el a segítség. Az Önkormányzatnak egyre inkább a saját forrásaira kellett támaszkodnia a támogatások nyújtásakor annak következtében, hogy a jogalkotó az Szt.-ben több, különböző céllal nyújtott Települési támogatás kötelező jellegét, és ezzel együtt az állami részfinanszírozásukat is megszüntette, ezek önkéntes felvállalását az Önkormányzatokra bízta.

Az Szt. 25. § (3) bekezdés b) pontja szerint: „**szociális rászorultság esetén a jogosult számára a képviselő-testület** – az e törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint – **települési támogatást állapít meg**”.

I. Kríziskezelő rendkívüli települési támogatás típusai

1. Gyermekek rendkívüli települési támogatása

A polgármester a gyermekek esetenkénti létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzet fennállásakor a gondjainak enyhítésére, az alkalmanként jelentkező többletkiadások fedezése céljából a gyermekek rendkívüli települési támogatását nyújtja. Ugyanazon jogosultra tekintettel általában négy alkalommal egy évben. Összege esetenként, a családban nevelkedő gyermekek számának függvénye.

2. Átmeneti települési támogatás

A polgármester esetenként a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, önmagukról vagy családjukról más módon gondoskodni nem tudó személyek részére pénzbeli vagy természetbeni ellátás formájában átmeneti települési támogatást nyújt. Ezen támogatási forma kivételes méltányossági feltételek okán – a kérelmező igazolja ennek fennállását - is megállapítható. Ugyanazon jogosultra tekintettel általában négy alkalommal nyújtható egy évben. Az átmeneti települési támogatás összege alkalmanként legalább 2.000 forint és legfeljebb a szociális vetítési alap összegével azonos. (2021. év és 2022. év között 28.500.- forint) Elemi kár esetében az előzőekben leírt összegnél magasabb összeg is megállapítható. A szilárd tüzelőanyag – tűzifa, szén - vásárlása céljából nyújtott átmeneti települési támogatásra való jogosultság feltételeinek megléte esetén azon háztartás vonatkozásában kell vizsgálni, amelyhez a kérelmező tartozik. E települési támogatás iránti kérelem évente két alkalommal, január 1. napjától február 28. napjáig - szökőév esetén február 29. napjáig -, valamint október 1. napjától november 30. napjáig nyújtható be.

3. Rendszeres települési támogatás

A polgármester a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, és időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek

részére, rendszeres települési támogatást nyújthat pénzbeli ellátásként. Különösen akkor indokolt rendszeres települési támogatást nyújtani, ha a kérelmező önhibáján kívül átmenetileg nem rendelkezik jövedelemmel, alkalmi munkavállalási lehetősége korlátozott (egészségi állapot, életkor, téli időszak miatt), továbbá olyan személy, akinek nincs olyan közeli hozzátartozója, aki vállalná és tudná biztosítani a napi létfenntartását, bizonyítja, hogy a családban nevelkedő kiskorú gyermek vagy nappali tagozaton középfokú vagy felsőfokú tanulmányokat folytató gyermek szülőjének elhalálozása okán árvává vagy félárvává válik, a bölcsődei, óvodai, általános iskolai és nappali tagozaton középiskolai tanulmányokat folytató gyermek nevére kiállított közétkeztetési számlán - 1 hónapnál nem régebbi - kimutatott ebédétkezési díjhoz 2022. december 31. napjáig fizetendő összegén felül, 2023. január 01. napjától keletkezett különbözeti összeghez hozzájárulás jogcímén kérelmet terjeszt elő, melyben részletesen nyilatkozik arról, hogy mi az oka annak, hogy nem tudja az ebédétkezési díj különbözeti összegét megfizetni, valamint olyan egyéb krízishelyzetbe kerül, amely a polgármester mérlegelési jogkörébe tartozik. Évente egy alkalommal, a támogatásra okot adó körülmény fennállásának időtartamára, de legfeljebb 6 hónapra állapítható meg. Ismételten ugyanazon személy tekintetében az előző rendszeres települési támogatás lejártától számított 6 hónapon túl állapítható meg. Akut élethelyzet kialakulása során ennél magasabb havi összeg és maximum 12 támogatási hónap is megállapítható.

II. Szociális biztonságot erősítő települési támogatás típusai

1. Lakhatási települési támogatás

A polgármester a szociálisan rászoruló háztartások részére, a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló, azonban abban életvitelszerűen ott lakó személynek, a helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásainak viseléséhez, a lakhatási települési támogatás útján nyújt hozzájárulást. Elsősorban természetbeni ellátás formájában és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti.

2. Szemétszállítási települési támogatás

A polgármester a lakásfenntartással kapcsolatos terhek csökkentésére a még meg nem fizetett tárgyévi hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj részben vagy egészében történő kiegyenlítésére szemétszállítási települési támogatást nyújthat. A jogosultság megállapításához, a kérelmező ügyfél jövedelmi viszonyai mellett, a 70. életév betöltése, mint együttes feltételeknek kell fennállni. A Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt. által kiszámlázott szolgáltatási díj összegében kerül megállapításra a támogatás, ezt követően átutalásra kerül természetbeni juttatásként.

3. Adósságkezelési célú települési támogatás

A polgármester a szociálisan hátrányos helyzetben lévők adósságterhének enyhítése és lakhatási körülményeinek javítása érdekében adósságkezelési célú települési támogatást nyújt, amelynek keretében a jogosultak adósságcsökkentési támogatásban és 12 hónapon át adósságkezelési tanácsadásban részesülnek. Az adósságkezelési tanácsadást a Családsegítő Szolgálat adósságkezelési tanácsadója biztosítja. Az adósságkezelési célú települési támogatás igénybevételének időtartamára a jogosultak lakhatási települési támogatásban is részesülnek az adósságkezelési célú települési támogatásra való jogosultságot megállapító határozat véglegessé válását követő hónap első napjától.

4. Gyógyszer-kiváltás települési támogatása

A szociálisan rászorult személyek részére, az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás pénzbeli ellátás formájában. A polgármester gyógyszer-kiváltás települési támogatást nyújt kérelemre azon személy számára, aki az Szt. szerinti alanyi vagy normatív közgyógyellátásra nem jogosult, de esetében a havi rendszeres gyógyszereszkükséglet - beárazva a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által közzétett, a társadalombiztosítási támogatásba befogadott gyógyszerek térítési díja alapján eléri a Rendeletben szabályozott jövedelmi feltételekhez irányzott havi kiadásokat.

5. Védőoltás települési támogatása

A polgármester védőoltás települési támogatást nyújt az Orosháza város közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező 0 -18 éves korú gyermekek részére évente két alkalommal az agyhártyagyulladás, a rota vírus, a kullancs által terjesztett agyvelőgyulladás elleni védőoltás költségeihez, valamint a 65. életév feletti személyek részére a pneumococcus okozta megbetegedési veszély elhárítása célját szolgáló védőoltás költségeihez megelőlegezett hozzájárulást biztosít a jövedelmi és vagyoni vizsgálatot követően.

6. Temetési települési támogatás

A polgármester temetési települési támogatást nyújt annak a személynek, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartásra köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját maga, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A haláleset bekövetkezésétől számított 90 napon belül lehet benyújtani kérelmet.

III. Újszülöttek köszöntése

Életkezdési támogatás

Az Önkormányzat azon újszülötteknek biztosítja, akiknek anyakönyvezése időpontjában Orosháza Város közigazgatási területén bejelentett lakóhelye van. A természetbeni támogatás gyermekenként egy alkalommal kerül átadásra ünnepélyes keretek között, félévente a gyermek(ek) családja részére a Petőfi Művelődési Központban.

IV. Rendszeres Gyermekvédelmi kedvezményben részesülők egyéb támogatásai

Az Önkormányzat iskolakezdési támogatást nyújt mindazon 6 és 16 év közötti gyermekek részére, akiknek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1. napján fennáll.

Az Önkormányzat a karácsony előtti időszakában, a családok és a nagykorú jogosultak többletköltségeinek enyhítésére, alapvető és tartós élelmiszereket tartalmazó karácsonyi ajándékcsomagot nyújt azon személyeknek, akiknek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév december 1. napján fennáll.

V. Az Önkormányzat kötelező természetbeni szolgáltatása

Köztemetés

A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete – a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül – gondoskodik az elhunyt személy közkölségen történő eltemettetéséről, ha nincs, vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy az az eltemettetésről nem gondoskodik. A nem orosházi lakóhelyű elhunyt esetében a köztemetés költségét a lakóhely szerinti települési önkormányzat megtéríti Orosházának.

Fontos megjegyezni, hogy 2020. évben beszerzési eljárás keretében került kiválasztásra három évre az a temetkezési vállalkozó, aki a kegyeleti szempontok figyelembevételével mellett a legkedvezőbb áron végzi el a szolgáltatásokat. Az Szt. a támogatás települési rendeletbe való foglalását kötelező jelleggel rögzíti.

VI. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm. rendelet által meghatározott jegyzői feladat- és hatáskörök közül a leggyakrabban megjelenő feladatok

- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálása és ehhez kapcsolódóan évente kétszer – augusztus és november hónapban – egyszeri juttatás biztosítása, a gyermekek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetének megállapítása.
- A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerinti családvédelmi koordinációs feladattal összefüggő koordinációs feladatok elvégzése.
- A gyermek családi jogállásának rendezése érdekében megállapítja a gyermek családi és utónevét.
- Hatósági megkeresésre környezettanulmány, vagyonleltár készítése.
- Nagykorú apa esetén teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat rögzítése.

A fentiekben bemutatott pénzbeli és természetbeni ellátásokat megállapító határozatok számát és a támogatásokra fordított önkormányzati költségvetési forrás összegeit a következő táblázat foglalja össze:

Határozatok jogcím szerint	2020 (db)	Ráfordítás (eFt)	2021 (db)	Ráfordítás (eFt)	2022 (db)	Ráfordítás (eFt)
Gyermekek rendkívüli települési támogatása	312	2.978.-	284	3.014.-	217	2.384.-
Átmeneti települési támogatás	1468	11.935.-	1462	11.068.-	1284	11.282.-
Szilárd tüzelőanyag vásárlása céljából nyújtott átmeneti települési támogatás	723	14.420.-	615	12.260.-	496	12.400.-
Rendszeres települési támogatás	1	40.-	1	200.-	4	390.-
Lakhatási települési támogatás	236	12.799.-	183	9.050.-	140	7.737.-
Szemétszállítási települési támogatás	90	325.-	73	594.-	37	327.-
Adósságkezelési célú települési támogatás	0	0.-	0	0	0	0
Gyógyszerkiváltás települési támogatása	50	3.342.-	37	3156.-	28	2.142.-
Védőoltás települési támogatása	0	0	0	0.-	0	0
Temetési települési támogatás	46	1.610.-	31	1.280.-	28	1.160.-

Köztemetés	23	3.814.-	41	5.470.-	34	4.684.-
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	519	-	203	-	356	-
Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása	362	-	150	-	242	-

(Forrás: Win-Mankó szociális és gyámhatósági nyilvántartási rendszer)

VII. Szünidei gyermekétkeztetés

Az Önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a törvényes képviselő, illetve a fiatal felnőtt jogosult kérelmére a déli meleg ételt ingyenesen biztosítja. Valamennyi tanítási szünetre megszervezésre kerül a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek étkeztetésére vonatkozóan, amelyet a szülők tetszőlegesen igényelhetnek. Számukra az állam költségvetési forrásból megtéríti az étkezés költségét.

Orosházán képviselő-testületi döntés alapján az ingyenes szünidei gyermekétkeztetés kiterjesztésre került, azon gyermekek részére is, akik kizárólag rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak. **Mindezt az Önkormányzat saját költségvetési forrásai terhére biztosítja.**

Az ételt a Prizma Junior Kft. állítja elő. Az Önkormányzat a napi egyszeri meleg étel átvételének helyszínét az igénylők lakóhelyéhez közeli intézmények rendelkezésre állásával biztosítja. Kiscsákóra és Orosháza Város közigazgatási területén lévő egyes tanyavilágot is beleértve, a tanyagondnokok és a Polgármesteri Hivatal dolgozói szállítják ki a gyermekek ebédjét. Az igénybevételt az alábbi mutatók jellemzik:

Szünidei gyermekétkeztetésben részt vevő gyermekek száma Orosházán

Megnevezés	Szünidei étkezést igénybe vevő gyermekek száma (fő)		
	2020	2021	2022
Tavaszi szünet	108	84	22
Nyári szünet	294	208	198
Őszi szünet	99	112	-
Téli szünet	265	99	99

(Forrás: Önkormányzati adatok)

VIII. Nem szociális rászorultság alapján nyújtott támogatási formák

1. Családi otthonteremtési kedvezmény

Az Önkormányzat Képviselő-testületének a használt lakás vásárlási támogatásról szóló 10/2016. (V.2.) önkormányzati rendelete alapján, a jogosultak használt lakás vásárlásához, bővítéséhez támogatásban részesülhetnek. Az egyszeri, vissza nem térítendő támogatás azon Orosháza város közigazgatási területén használt lakást vásárló személyek részére adható, akiknek munkáltatója visszatérítendő vagy vissza nem térítendő lakáscélú támogatást nyújt. A támogatás összege megegyezik a munkáltató által nyújtott támogatás összegével, minimálisan 200.000,- Ft, maximálisan 600.000,- Ft.

2. Építményadó mentesség

Az Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi adókról szóló 20/2010. (XII.20.) önkormányzati rendelete szerint *Mentes az adó alól* a magánszemélyek tulajdonában lévő, nem üzleti célokat szolgáló lakás, a magánszemély tulajdonában lévő, nem üzleti célokat szolgáló, a magánszemély tulajdonában lévő lakással egy helyrajzi számon feltüntetett gépjárműtároló, az adómentességre jogosító életkor elérését követő év január 01-től a 70. életévét betöltött magánszemély tulajdonában álló gépjárműtárolók közül a legnagyobb alapterületű, amennyiben nem üzleti célokat szolgál.

3. Lakáscélú helyi támogatás

Az Önkormányzat Képviselő-testületének a lakáscélú helyi támogatásokról szóló 7/1997. (IV.30.) önkormányzati rendelete értelmében támogatás vehető igénybe lakás építésére, vásárlására, bővítésére Orosháza közigazgatási területén, amely kamatmentes kölcsön, visszatérítendő támogatás vagy vissza nem térítendő támogatásként biztosítható.

A táblázatok adatai alapján összegezve a szociális jogszabályok változásának hatásait megállapítható, hogy

- a költségvetésben a települési támogatások kiadásainak finanszírozásában leginkább az Önkormányzat saját forrásai dominálnak,
- az egyes támogatásokat a hozzájárítás feltételeinek könnyítése miatt általában nagyobb számban tudják igénybe venni a rászorulóknak,
- a korábbi időszakban felvállalt támogatásokat – tüzelőtámogatás, életkezdési támogatás, iskolakezdési támogatás, szünidei gyermekétkeztetés kiterjesztése, karácsonyi csomagok, utalvány gyermekeknek – örömmel fogadták és igénybe veszik a lakosok.

IV.

Szociális igazgatási tevékenység, fenntartói és egyéb feladatok

A szociális igazgatási tevékenység mutatói

Megnevezés	2020. év	2021. év	2022. év
------------	----------	----------	----------

Ügyfelfogadáson megjelent ügyfelek száma (fő)	8725	7658	8119
Helyszíni szemlék száma (környezettanulmány) (db)	357	210	208
<i>Első fokú határozatok száma (db)</i>	4027	3097	2894

(Forrás: Önkormányzati adatok)

Különösen fontos a szociális biztonság megteremtésére való törekvés, a prevenció elsődlegessége a negatív következményekkel járó helyzetek kialakulásának megelőzésére. A jogszabályi környezet gyakori változásával lépést tartani, nemcsak a személyi felkészültség tekintetében, hanem a helyi jogalkotói feladatok szükségességének és tartalmának felismerésében, tekintettel a lakosság jogos és kielégíthető igényeire. További cél a szociális ellátórendszer szervezeti egységeivel együttműködve – kiemelve az észlelő- és jelzőrendszert - elérni és bevonni a támogatásra rászoruló lehető legtöbb orosházi lakost az ellátási rendszerébe, és megtalálni számukra a leghatékonyabb támogatási formát.

Az I. fokú szociális és gyámhatósági feladat- és hatáskörrel rendelkező hatóság, a továbbiakban is célként és követelményként határozza meg, hogy a mindennapi közigazgatási tevékenységeket a szakszerűség és a jogszerűség tükrében, a szakmai munka minőségi színvonalának folyamatos jobbításával végezze, amelyet a munkaszervezés eszközeivel, team munkával, önképzéssel és a továbbképzések teljesítésével kell megvalósítani.

Mindezekből adódóan a feladatellátás során a nagykorú, gondnokság alatt álló személyek, szülő(k) vagy gyám(ok) által nevelt és gondozott gyermekek számára pénzbeli és természetbeni ellátások nyújtása biztosításra került rászorultság esetén.

A lakhatási települési támogatásban részesülők esetében a tényállás tisztázása okán, a támogatást kérelmező lakóhelyén környezettanulmány (helyszíni szemle) készítése történik.

Túlnyomó többségben a kérelmet személyesen terjesztik elő az ügyfelek. A tényállás tisztázását követően 8 napon belül, I. fokú érdemi döntés kerül kiadmányozásra és expedálásra. Az esetek rendkívül csekély részében választják az ügyfelek e tekintetben az elektronikus úton történő kapcsolattartást, jellemzően a személyes kapcsolattartás dominál. A bemutatott három évben egy esetben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre irányuló kérelem elutasítására nyújtottak be jogorvoslati kérelmet, melyet a Békés Vármegyei Kormányhivatal illetékes főosztálya helyben hagyott. A települési támogatások esetében senki nem élt fellebbezési jogával az Önkormányzat Képviselő-testülete felé.

Ezekon felül, feladatként jelenik meg:

- a lakosság egészségügyi alapellátásának biztosításával, a háziorvosok, házi gyermekorvosok, fogorvosok, iskola-egészségügyi feladatokat ellátó orvosok működésével kapcsolatos teljeskörű feladatok ellátása, végrehajtása,
- a szociális szolgáltatástervezési koncepció és felülvizsgálata,
- idősügyi koncepció és felülvizsgálata,

- gyermekvédelmi beszámoló,
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítése és felülvizsgálata,
- a szociális, gyermekvédelmi és egészségügyi ágazatot érintő önkormányzati rendeletek tervezeteinek elkészítése,
- a települési támogatások finanszírozási alapját és kereteit szolgáló programköltségvetés tervezése, a rászorulóknak természetbeni juttatásának szervezése (pl. tűzifa-juttatás),
- a „védendő fogyasztó” státusz megszerzésére irányuló közüzemi formanyomtatvány kitöltése, záradékolása,
- a veszélyhelyzettel összefüggő többletfeladatok ellátása,
- a szünidei gyermekétkeztetés megszervezésében, koordinálásában való részvétel, egyes akciók szervezése, mint pl. iskolakezdési támogatás, karácsonyi időszakban 2020 évben 5.000.- forint értékű utalvány átadása, 2021 és 2022 években csomagosztás,
- beszerzési eljárások lefolytatása, kiértékelése, szerződések elkészítése.
- A veszélyhelyzet ideje alatt teendő, egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokkal kapcsolatos intézkedésekről, valamint a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásoknak a veszélyhelyzet ideje alatt elrendelt működési rendjéről szóló 556/2020. (XII. 4.) Korm. rendelet 9. §-a szerint „Az e rendelet hatálybalépésekor fennálló és a veszélyhelyzet ideje alatt lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság időtartama, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatályának időtartama meghosszabbodik a veszélyhelyzet megszűnésének hónapját követő második hónap végéig.” A 2022. augusztus 31. napjáig a veszélyhelyzetre tekintettel jogosultságot szerző ügyfelek, nagy többségében 2022. szeptember 1. napjától kezdték az új kérelmüket benyújtani. Az 500 körüli rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő személyek által adott többletfeladatot az Osztály sikeresen, határidőben ellátta.
- Az Orosházi Polgármesteri Hivatal és Orosháza Város Önkormányzata teljes körű ügyirat kezelési feladatainak ellátása. (érkeztetés, iktatás, irattározás, selejtezés, hivatali kapu, postázással összefüggő – kézbesítésen kívül – feladatok)

Hálás feladat a **szépkorú** személyek köszöntésének szervezésében való részvétel, mely 2020. évben 21, 2021. évben 13, 2022. évben 20 alkalommal történt.

Az Önkormányzat fenntartói feladatainak körében:

- az OVÖ ESZK törvényességi ellenőrzése, a szakmai munka eredményességének vizsgálata, a Képviselő-testület részére az ellenőrzésről szóló beszámolók elkészítése évenkénti rendszerességgel,
- az OVÖ ESZK működésével kapcsolatos testületi előterjesztések elkészítése,
- a személyi térítési díjakkal kapcsolatos méltányossági kérelmek pénzügyi bizottság elé való előterjesztése, közigazgatási döntések meghozatala,
- az intézményvezetői döntésekkel szembeni jogorvoslati kérelmek döntés-előkészítése,

- a szociális szolgáltatások fejlesztésére irányuló Önkormányzati pályázatok elkészítésében való részvétel, szükség szerint,
- a szakmai programok átolvasása, szakmai iránymutatás, módosítási javaslat adása.
- a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéshez kapcsolódó módosító kérelmek elektronikus rendszeren való benyújtása, hatósági ellenőrzéseken való részvétel, hatósági kötelezésekkel összefüggő koordináció, az illetékes hatósággal való kapcsolattartás.

Az állami szerepvállalás jóval nagyobb, mint az meg is figyelhető az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetés, vagy az évi kétszeri kiegészítő juttatások esetében, ahol a kifizetések 100 %-os állami megtérítése a jellemző. Ezek jogcímhez kötötten nyújtott költségvetési források a gyermekek ellátásához, kiváltképp a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek, a hátrányos helyzetű és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátásához biztosítja az állam a finanszírozást. Megjegyzendő, hogy az évente kétszer, augusztus és november hónapban juttatott kiegészítő pénzbeli támogatások gyermekenként, illetve fiatal felnőttek esetében értendő. A kizárólag rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők esetében 6.000,- Ft/alkalom, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállása esetén pedig 6.500,-Ft/alkalom kerül kifizetésre.

V.

Szociális szolgáltatások

1. Az ellátási kötelezettség teljesítése

Az Szt. 86. § (1)-(2) bekezdései az alábbiak szerint rendelkezik a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások területén az *ellátási kötelezettségről*:

„(1) A települési önkormányzat köteles biztosítani

a) a családsegítést, ha polgármesteri hivatalt működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van,

b) étkeztetést,

c) házi segítségnyújtást,

d) állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,

e) az a)–d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

(2) Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén

a)

b) háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,

c) tízezer főnél több állandó lakos él, az a)–b) pont szerinti alapszolgáltatásokat és a b) pontban nem említett nappali ellátást,

d) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)–c) pont szerinti szociális szolgáltatásokat, időskorúak gondozóházát, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását köteles biztosítani.”

A beidézett joghelyeken felsoroltak közül – tekintettel a város lakosságszámára – Orosházán a 86. § (1) bekezdésben és a (2) bekezdés b)-c) pontjában foglaltak képezik az önkormányzat kötelező feladatait a szociális szolgáltatások területén.

Önként vállalt feladatok:

Csak a harmincezer fő lakosságszám feletti településen kötelezőek az átmeneti ellátások. Orosházán ezek közül még a harmincezer főnél magasabb lakosságszám idején kiépítést nyert és jelenleg is működő átmeneti elhelyezést nyújtó ellátások a hajléktalanok éjjeli menedékhelye és a hajléktalan személyek átmeneti szállása.

Ellátási kötelezettséget meghaladó, de több évtizede hagyományos a tartós bentlakásos ápolást, gondozást nyújtó idősotthoni ellátás.

Az alapellátások rendszerét színesíti és erősíti a tanyagondnoki szolgáltatás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, az alacsony küszöbű ellátás a szenvedélybetegségek megelőzésére, a közösségi ellátás, támogató szolgálat.

A Gyvt. 94. § (3) bekezdése az alábbiakat mondja ki:

„Az a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat, amelynek területén

a) tízezernél több állandó lakos él, bölcsődét,

b) húszezernél több állandó lakos él, az a) pontban meghatározottak mellett gyermekek átmeneti otthonát,

c) harminczernél több állandó lakos él, az a) és b) pontokban meghatározottak mellett családok átmeneti otthonát,

d)

köteles működtetni.”

A gyermekek napközbeni ellátását biztosító bölcsőde az OVÖ ESZK szervezetén belül integráltan működik, két telephelyen.

Egyéni vállalkozás formájában két családi bölcsőde is színesíti az ellátási palettát településünkön.

A gyermekek átmeneti otthona ellátási szerződés útján kerül biztosításra az SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványán keresztül.

A családok átmeneti otthona már nem kötelezően ellátandó feladat a településen, de támogatási szerződés útján hozzájárul az Önkormányzat az orosházi lakosok krízisellátásához.

Fenntartók szerint is sokszínűség mutatkozik a szociális ellátásban:

- az Önkormányzat működteti a kötelező alapszolgáltatásokat és a vállalt átmeneti és tartós bentlakásos ellátásokat az OVÖ ESZK útján,
- egyházi fenntartásban is működik étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősök nappali ellátása;
- az Orosházi Kistérség működteti a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálatot;
- civil szervezet működteti a gyermekek átmeneti otthonát, a családok átmeneti otthonát, az alacsony küszöbű ellátást, a közösségi ellátást és a támogató szolgáltatást, alacsony küszöbű ellátást szenvedélybetegek részére,
- népkonyhát működtet ellátási szerződés útján a Humán Szolgáltató Központtal, mely ellátás keretében hétfőtől péntekig minden rászoruló meleg ételhez jut.

A Koncepcióban – mint az előbbi felsorolásból látszik – méltán az OVÖ ESZK áll a középpontban, mivel az Önkormányzat kötelező szociális feladatainak többségét, és – részben - gyermekvédelmi feladatait, valamint önként vállalt szociális feladatait az intézmény útján valósítja meg.

2. Egyes szociális alapellátások

A szociális alapellátások elérhetőségéről, a hozzájárásról valamennyi települési Önkormányzat köteles gondoskodni intézmény fenntartóként vagy szolgáltatóként, ellátási szerződés útján vagy társulásban való részvétellel. Az Önkormányzat kihasználta ezeket a szervezési lehetőségeket és a legoptimálisabb módon biztosítja az egyes alapellátásokat.

Általában minden jogos igénybevevői kérésnek eleget tudnak tenni a szolgáltatók a kötelező alapellátások területén, ezért a szociális alapellátásban – nincs Orosháza várólista.

2.1. Étkeztetés

E szolgáltatás keretében azoknak a szociálisan rászorult személyeknek a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik azt koruk, egészségi állapotuk vagy egyéb ok – fogyatékoság, szenvedélybetegség, hajléktalanság – miatt önmaguknak, illetve eltartottjaiknak tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.

Az OVÖ ESZK integrált szervezeti rendszerében az étkeztetés feladatellátás és annak szervezése az idősök klubjainál van: Platán Idősök Otthona és Idősök Klubja „A” épület, Gyöngyvirág Klub, Reménység Klub, Ószirozsa Klub. Az étkeztetés szervezését egy fő asszisztens végzi a Platán Idősök Otthona és Idősök Klubjában.

Az étkeztetésben részesülők jelentős része idős koruk és korlátozott önellátási képességük miatt igénylik a napi egyszeri meleg étel biztosítását. Az étkeztetés hétfőtől-vasárnapig, illetve igény szerinti rendszerességgel történik. Az étel elfogyasztható a klubokban helyben fogyasztással, de igényelhető elvitellel és házhoz történő kiszállítással is.

Az étkeztetésben ellátottak száma

Megnevezés	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
Helyben étkezők	50	45	41
Elvitellel étkezők	67	56	69
Kiszállítással étkezők	128	115	130
Összesen	245	216	240

(Forrás: OVÖ ESZK)

Az OVÖ ESZK e tevékenység végzésére határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik. Az ételek előállítása a Központi Főzőkonyhán (a továbbiakban: Főzőkonyha) történik a hét minden napján és ünnepnapokon is. A működőképesség folyamatos fenntartása érdekében rendszeres a gépek, berendezések karbantartása, felújítása, új eszközök beszerzése, gondoskodás a higiéniés feltételekről.

A Főzőkonyha az étkeztetésen, mint alapellátáson túlmenően főz az OVÖ ESZK intézményi ellátottjai és dolgozói számára is.

A szolgáltatók közül az OVÖ ESZK-et, mint Önkormányzati fenntartású intézményt terheli ellátási kötelezettség. Ebből következik, hogy felső határok nélkül ki kell elégíteni valamennyi jogos igényt, és ahhoz kell alakítani a kapacitást.

Az étkeztetési szolgáltatás igénybe vételének növekvő tendenciája figyelhető meg az OVÖ ESZK esetében. Az intézmény törekszik arra, hogy az étkeztetést igénybe vevő ellátottak véleményei, javaslatai személyesen is meghallgatásra kerüljenek, annak érdekében, hogy a főzőkonyha által készített ételek – a jogszabályi elvárások mellett – lehetőleg tükrözzék az ellátottak igényeit, elvárásait.

A városban a szolgáltatás változatosságát eredményezi, hogy az OVÖ ESZK mellett szociális étkeztetést nyújt a Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat (Orosháza, Thék Endre u. 2.), továbbá a Dél-békési Étkeztetési Centrum szociális szolgáltató a Magyar Pünkösdi Egyház Humán Szolgáltató Központja (a továbbiakban: Humán Szolgáltató) fenntartásában.

A Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat ellátási adatai az alábbiak szerint alakultak:

2019. év: 26 fő

2020. év: 43 fő

2021. év: 34 fő

2022. év: 28 fő

A Humán Szolgáltató Központ ellátási adatai az alábbiak szerint alakulnak:

2019 év: 480 fő

2020. év: 540 fő

2021. év: 343 fő

2022. év: 244 fő

A szociális étkeztetésben cél kell, hogy legyen:

- az ellátottak egészségi állapotához igazodó speciális étkeztetés biztosítása szakorvosi javaslatra,
- a központi jogszabályokból és az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet ajánlásaiból következő normák betartásával készült ételek előállítására.

2.2. Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás kapcsán az Önkormányzatnak ellátási kötelezettsége van. A házi segítségnyújtás **alapvető célja**, hogy a városunkban élő rászorulóknak fizikai, mentális, szociális szükségletét lakóhelyükön, saját otthonukban, életkoruknak, élethelyzetüknek, és egészségi állapotuknak megfelelően, a meglévő képességeiknek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével segítse.

A házi segítségnyújtás **feladata**, az igénybe vevők saját lakókörnyezetében biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy – a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló – személyi gondozást kell nyújtani.

Szociális segítség keretében háztartási segítségnyújtás:

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködés,
- a háztartási tevékenységben való közreműködés,
- segítségnyújtás veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése.

Személyi gondozás keretében gondozás és háztartási segítségnyújtás:

- az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzése,
- a szociális segítség körébe tartozó feladatok elvégzése.

Ez az ellátás az önellátásra részben képes egyedülálló vagy családban élő idősek helyzetén tud javítani, az ellátottak saját otthonában.

Az ellátás jogos igénybe vételét a gondozási szükséglet vizsgálata garantálja. Az OVÖ ESZK és a fenntartó is arra törekszik, hogy a lakosság értesüljön a szolgáltatás igénybevételének lehetőségéről, és az arra rászorulóknak minél nagyobb létszámban igénybe tudják venni a házi segítségnyújtást.

2022. szeptember 1. napjától a szolgáltatás térítésköteles, az ellátottak jövedelmi viszonyaihoz mérten.

Az OVÖ ESZK integrált szervezeti rendszerében a feladatellátás és annak szervezése az idősek klubjainál történik.

E tevékenységre a működési engedély határozatlan időre szól.

A gondozók által ellátottak száma

Ellátottak (fő)	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
	151	122	120

Az OVÖ ESZK mellett házi segítségnyújtást végez a Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat (Orosháza, Thék Endre u. 2.), valamint a Humán Szolgáltató Központ.

A Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat ellátási adatai az alábbiak szerint alakultak:

2019. év: 52 fő

2020. év: 54 fő

2021. év: 53 fő

2022. év: 54 fő

A Humán Szolgáltató Központ ellátási adatai az alábbiak szerint alakulnak:

2019 év: 111 fő

2020. év: 105 fő

2021. év: 121 fő

2022. év: 140 fő

2.3. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (Orosháza, Szabadság tér 4-6.)

A saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából térítésmentesen nyújtott ellátás. Az Önkormányzat az ellátás szervezésekor önként vállalta a szolgáltatásban való részvételt.

Az ellátást elsősorban az egyedül élő és a kétszemélyes háztartásban élő 65 éven felüliek, valamint fogyatékos személyek veszik igénybe.

Ezen szolgáltatás székhelye Orosháza, Szabadság tér 4-6. A diszpécserközpontja Gádos, Fő utca 10. szám alatt működik.

A gondozási feladatot Orosházán 6 fő erre szerződött gondozónő látja el, akik jelzés esetén 30 percen belül megjelennek a hívás helyszínén. Általában elesés és magas vérnyomással összefüggő rosszullétek miatt szólnak a hívások. Ezek közül havonta 1-2 komolyabb, akár életmentő jelentőségű hívás, és mentőszolgálat vagy központi orvosi ügyelet bevonásával végződik.

A 6 fő gondozói létszámot szükséges, de egyre nehezebb fenntartani. Szolgálatuk napi 24 óra, amelynek vállalása szinte lehetetlen egy máshol munkában álló gondozó számára, mert a munkahelyéről nem távozhatsz, ha hívást kapsz. Ezért elsősorban nyugdíjas gondozók vállalják el ezt a munkát, akik viszont a saját családjukban is elkötelezettek, pl. unokákkal való foglalkozás, idős szülőről gondoskodás miatt.

A jelzőrendszeres segítségnyújtás igénybevétele a 2020-2022. évben

	Felszerelt készülékek száma (darab)
2020.	413
2021.	395
2022.	416

(Forrás: Kistérségi adatok)

2.4. Tanyagondnoki Szolgálat (Orosháza, Teréz utca 14.)

A külterületi lakott helyeken végzi az egyes kötelező alapellátási feladatokat. A szolgáltatás célja: Orosháza külterületi, valamint tanyasi lakott helyeinek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, az elszigeteltség feloldása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

A két körzetben működő tanyagondnoki szolgálat működési engedélye határozatlan idejű.

Az ellátottak önkéntes alapon, saját kérésre veszik igénybe a szolgáltatást, illetve a tanyagondnokok mérik fel az új igényeket, továbbá a jelzőrendszer segítségével kerülhetnek ellátásba.

A külterületen élő lakosok főbb problémái:

- magány, személyes kapcsolatok hiánya,
- alacsony iskolázottság, szakképzetlenség,
- munkanélküliség,
- alacsony jövedelmek, megélhetési problémák,
- elszigetelődés, pénzügyi gondok,
- szenvedélybetegségek megjelenése,
- hiányos vagy gyér infrastrukturális ellátottság.

A Tanyagondnoki Szolgálat I. és II. körzetében ellátott településrészek:

I. körzet	II. körzet
Tóth-tanyák, Szénási oldal Forgácsrészi tanyák, Héthalmi tanyák, Felsőszós tanyák, Kishegy, Gyökeresi tanyák, Alsószós tanyák, Északi sor, Gyopárosi ugarok, Kakasszéki tanyák, Bónumi tanyák, Községporta, Alsótanyák, Orosházi puszta	Kiscsákó tanya, Székácsföldek, Virágos dűlő, Csorvási oldal, Tomcsányi dűlő, Külsőmonor, Belsőmonor, Monori ugarok, Felsőtanyák, HosszúSORI ugarok, KülsőhosszúSOR, BelsőhosszúSOR, Szikhát tanya, Tatársánc

A szolgáltató megkülönböztetett figyelmet fordít a távoli Kiscsákó lakosaira, akiknek alapvető szükségleteik kielégítése is nehézkes az infrastruktúra és a szolgáltatások hiányosságai, és nem utolsósorban az Orosházától való nagy földrajzi távolság miatt.

A tanyagondnokok által ellátottak száma

Ellátottak (fő)	2020. dec.31.	2021. dec.31.	2022. dec. 31.
	209	194	195

(Forrás: OVÖ ESZK)

A nők magasabb átlagéletkorából eredően az elmagányosodás elsősorban őket érinti. Egyedül élőként a tanyagondnoki szolgáltatást a női ellátottak veszik igénybe nagyobb arányban.

A tanyagondnokok munkáját növekvő elégedettség és bizalom övezi.

Tárgyi feltételek vonatkozásában vérnyomásmérőket, vércukorszint mérőket szereztek be és fokozatosan lecserélték az elöregedett gépkocsikat. Az újonnan beállított gépjárművek terepjárók, melyekkel el lehet jutni a legelszigeteltebb tanyákra is. Továbbá hűtőtaszkákat szereztek be, hogy a szolgáltatás biztonságát növeljék a bevásárlások során.

A mára kialakult tendenciát továbbra is fenn kell tartani és minél több külterületi lakost el kell érni a szolgáltatás megismertetése és elfogadtatása érdekében. Ezen keresztül lehetséges további szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásokkal megismertetni és kapcsolatba hozni a külterületen élőket, melyek eredményeként kompenzálódhatnak a földrajzi helyzetükből adódó hátrányok.

2.5. Idősek és demens személyek nappali ellátása

Kötelező alapellátás. A nappali ellátást azok a személyek vehetik igénybe, akik saját otthonukban élő 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk, vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szorulnak, önmaguk ellátására részben képesek. Ezen kívül a klub helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi programoknak, csoportoknak is.

Az OVÖ ESZK idős/demens személyek nappali ellátásának mutatói

Év	Engedélyezett férőhely szám	Időskorú ellátottak száma (fő)	Idős demens ellátottak (fő)	Férőhely kihasználtság %
2020. dec.31.	120	105	20	85
2021.dec.31.	120	101	24	90
2022. dec. 31.	120	105	23	85

(Forrás: OVÖ ESZK)

Orosházán 4 telephelyen működik idősök nappali ellátása:

- Platán Idősek Otthona és Idősek Klubja „B” épület, Teréz utca 14. - férőhely: 30 fő
- Reménység Klub: Lorántffy utca 35. - férőhely: 30 fő
- Gyöngyvirág Klub: Székács János utca 3. - férőhely: 30 fő
- Őszirózsa Klub: Kiss Ernő utca 19. - férőhely: 30 fő.

Működési engedélyeik határozatlan idejűek.

A felülvizsgálat időszakában az idősök nappali ellátásának férőhely kihasználtsági mutatói a 2020. évi adatokhoz hasonlóak. A további igénybevétel növelése érdekében az idősök klubjai változatos programkínálattal teszik vonzóvá a szolgáltatást és nyílt napokat is tartanak. A klubokban lehetőség van személyi tisztálkodásra, a ruházat tisztítására, meleg étel fogyasztására, mentális gondozásra, egészségügyi ellátásra, foglalkoztatásra, felügyeletre, szabadidős programokon való részvételre, hivatalos ügyekben való segítségnyújtásra.

Az intézmény szükség szerint biztosítja az ellátottak ingyenes szállítását otthonuk és a klub között, mert sokan a távolság, az életkoruk vagy egészségi állapotuk, illetve az időjárás viszonyok miatt nem tudtak eljutni az intézménybe. A tanyagondnok munkatársak napi rendszerességgel szállítják a külterületen élő ellátottakat az idősök klubjaiba, akik aktívan részt vesznek a klub által kínált programokban, melynek eredményeképpen javult életminőségük és kevésbé magányosak.

Az ellátottak körét bővítő demens személyek nappali ellátása keretében napi rendszerességgel szerveznek egyéni és csoportos foglalkozásokat, a nyitvatartási idő egészében gondozói felügyeletet biztosítanak, igyekeznek megőrizni, lehetőség szerint fejleszteni az ellátottak meglévő képességeit.

Az ellátás igénybevevőinek száma emelkedő tendenciát mutat. Az OVÖ ESZK intézményei mellett a város szervezett nyugdíjas közösségeiben, közösségi házaiban az aktív részvétel lehetősége alternatívát kínál a magány oldására, a társas kapcsolatok létesítésére. Sok idős ember él a civil szervezetek által kínált lehetőséggel.

Az Szt. szerinti idősök nappali ellátása évek óta folyik az egyházi fenntartású Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálatnál is.

A Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat ellátási adatai az alábbiak szerint alakultak:

2019. év: 26 fő

2020. év: 59 fő

2021. év: 46 fő

2022. év: 32 fő

2.6. Fogytékos személyek nappali ellátása - Vadvirág Esély Klub (Orosháza, Október 6. utca 39.)

Kötelezően nyújtandó alapszolgáltatás. A klub enyhe- és középsúlyos, értelmileg akadályozott 16. életévet betöltött, önkiszolgálásra részben képes személyek számára biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, étkezésre, meglévő képességeik szinten tartására, képességeik fejlesztésére. A klub működési engedélye határozatlan idejű. Személyi és dologi feltételei biztosítottak. Férőhelyszám: 35 fő.

Az ellátottak négy gondozási csoportba vannak beosztva – 6-8 fő – életkor és fejlettségi szint figyelembe vételével. Az ellátottak közül 16 fő enyhe, 19 fő középsúlyos értelmi sérült a 2022. december 31-i állapot szerint. A mentális zavarok az életkor emelkedésével erősödnek. A probléma kezelése több türelmet, figyelmet és változatos kommunikációs eszközöket igényel. Súlyosbítja a helyzetet a párkapcsolatok hiánya, illetve a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedés nehézsége.

A Fenntartó által új gázkazán került beszerzésre. (2023-ban valósult meg)

A Vadvirág Esély Klubban ellátottak száma nemek szerint

Megnevezés	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
Férfiak száma (fő)	20	18	21
Nők száma (fő)	16	14	14
Összesen (fő)	36	32	35

(Forrás: OVÖ ESZK)

A Vadvirág Esély Klubban ellátottak száma életkor szerint

Megnevezés	2020.dec.31.	2021.dec.31.	2022.dec.31.
20 év alatt (fő)	0	0	1
20-30 év között (fő)	8	8	9
31-40 év között (fő)	12	11	12
41-50 között (fő)	14	12	12
51-60 között (fő)	2	1	1
Összesen (fő)	36	32	35

(Forrás: OVÖ ESZK)

A felülvizsgálat időszakában az ellátottak 71 %-a a 30. életév feletti korcsoportba tartozik. Az ellátottak életkorából következik, hogy a róluk gondoskodó szülők korosodó, egyre több betegséggel küszködő emberek.

A „másság” elfogadtatása az esélyegyenlőség érdekében továbbra is a koncepció célja. Ennek érdekében évente megrendezik a „Ne érte, Vele fuss” érzékenyítő programot, az önkéntes kávéházi felszolgálatot. Új kezdeményezés a Nyílt hét, melyen iskoláskorú gyermekek a közös programok révén tapasztalhatják meg a fogyatékos személyek sokszínűségét és kreativitását. A Jótékonyági est bevételét minden esetben a klubtagok igényeinek megfelelően használják fel.

A jelenlegi eredmények fenntartása mellett további célkitűzés az integráció szélesítése: a hagyományos, bevált rendezvényeken közös részvétel, valamint a integrációs, érzékenyítő programok a helyi iskolák tanulóival.

2.7. Fejlesztő foglalkoztatás

a) A fogyatékos személyek fejlesztő foglalkoztatása Szt. szerinti fejlesztési jogviszonyban történik és 26 fő részére nyújt munkalehetőséget. Időbeosztás: napi 4 óra hétfőtől péntekig, de az egyén szükségleteire tekintettel egyenlőtlen munkaidő beosztás is lehetséges. A rugalmasság oka annak elfogadása, hogy az egyén sajátosságait figyelembe kell venni, mert a foglalkoztatásban való részvétele a mindenkori, pillanatnyi pszichés állapotának függvénye.

A munka ellenértéke a fejlesztési foglalkoztatási óradíj, mely nem lehet kevesebb a mindenkori kötelező legkisebb órabér 30%-ánál.

A fejlesztő foglalkoztatás működési engedélye alapján a tevékenységi kör lényegében a korábbi: táskafélék, szíjzat gyártása; adminisztratív kisegítő tevékenység, zöldterület kezelés, takarító kisegítő tevékenység, portaszolgálati kisegítő tevékenység, háztartás termék előállítás, szolgáltatás saját fogyasztásra, konyhai és mosodai kisegítő tevékenység, és az irodai papíráru gyártása.

A foglalkoztatás helyszínei: Orosháza, Október 6. utca 39. (13 fő), Orosháza, Teréz utca 14. (2 fő), Orosháza, Táncsics utca 8. (3 fő), Orosháza, Székács utca 3. (2 fő), Orosháza, Zöldfa utca 8. (4 fő), Orosháza, Kettőssánc tér 10. (2 fő).

Kiemelendő cél a fejlesztő foglalkoztatás feltételeinek folyamatos és maradéktalan biztosítása az ellátottak számára. Az így előállított termékeket az OVÖ ESZK intézményeiben, rendezvényeken és internetes portálon is árusítják.

b) A Bonus Team Szociális Szövetkezettel kötött megállapodás értelmében fejlesztő foglalkoztatás került megszervezésre 16 fő számára az Orosháza, Kettőssánc tér 10. szám alatt a Harmónia Klub és a Fordulat Klub telephelyén. A klubok ellátottjainak, pszichiátriai és szenvedélybetegeknek biztosítanak foglalkoztatást. A cél itt is a szabályszerű és sikeres működtetés, kereseti lehetőség nyújtása olyan személyek részére, akiknek a nyílt munkaerő-piacon rendkívül nehéz az elhelyezkedés lehetősége.

2.8. Pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása – Harmónia Klub és Fordulat Klub (Orosháza, Kettőssánc tér 10.)

Kötelező szolgáltatások a nappali ellátások körében, melyek 2014. július 25. napjától

működnek 20-20 férőhellyel. A telephely több funkcióra alkalmas: közösségi együttlétre, munkavégzésre, kreatív foglalkozásra, szabadidős foglalkozás lebonyolítására, pihenésre és tisztálkodásra.

A szolgáltatásokat azok a személyek vehetik igénybe, akik pszichiátriai illetve szenvedélybetegséggel küzdenek. A nappali ellátás célja: elősegíteni az ellátást igénybevevő öntevékenységet, önsegítését, valamint a társadalomba, saját környezetbe való visszailleszkedését megfelelő programok biztosításával.

Ide kapcsolódik az előző pontban kifejtett fejlesztő foglalkoztatás az intézmény keretein belül, amely a saját kereseti lehetőség biztosításával erősíti az egyén önbecsülését, visszaadja emberi méltóságát és a hasznosság érzését.

A szolgáltatás a célcsoportbeliek jellemzőivel rendelkező személyek, valamint hozzátartozóik előtt nyitott és minden érdeklődő számára hozzáférhető. Ezeket az embereket igen nehéz elérni és bevonni a közös munkába, mert alig-alig rendelkeznek betegségtudattal.

Jellemző megbetegedések a Harmónia Klub ellátottjainál egyes idegrendszeri és elmezavarok, hangulatzavarok, neurotikus, stresszhez társuló rendellenességek.

A Fordulat Klub ellátottjainak betegségei: alkohol okozta, drog és egyéb pszichoaktív anyagok használata okozta, nyugtatók és altatók okozta mentális- és viselkedészavarok. A szolgáltatásokat az ellátott személyes céljaira és szükségleteire alapozva személyesen biztosítják. Az intézmény együttműködik a pszichiátriai és addiktológiai gondozóval.

A Harmónia Klubban ellátottak száma nemek szerint

Megnevezés	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
Férfiak száma (fő)	9	9	12
Nők száma (fő)	9	11	9
Összesen (fő)	18	20	21

(Forrás: OVÖ ESZK)

A Harmónia Klubban ellátottak száma életkor szerint

Megnevezés	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
20 év alatt (fő)	-	-	-
20-30 év között (fő)	1	-	-
31-40 év között (fő)	1	3	3
41-50 év között (fő)	7	8	7
51-60 év között (fő)	4	5	5
61 év felett (fő)	5	4	6
Összesen (fő)	18	20	21

(Forrás: OVÖ ESZK)

A Fordulat Klubban ellátottak száma nemek szerint

Megnevezés	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
Férfiak száma (fő)	8	10	11
Nők száma (fő)	8	10	9
Összesen (fő)	16	20	20

(Forrás: OVÖ ESZK)

A Fordulat Klubban ellátottak száma életkor szerint

Megnevezés	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
20 év alatt (fő)	-	1	1
20-30 év között (fő)	2	2	2
31-40 év között (fő)	2	3	3
41-50 év között (fő)	3	3	4
51-60 év között (fő)	6	5	4
61 év felett (fő)	3	6	6
Összesen (fő)	16	20	20

(Forrás: OVÖ ESZK)

A programkínálat növelésével, a reintegrációt elősegítő rendezvények szervezésével, szórólapok terjesztésével a lakosság körében, a háziorvosi rendelőkben és az addiktológiai szakrendelésen elérték, hogy minél több szenvedélybeteg és pszichiátriai beteg személyhez eljusson a szolgáltatás igénybevételének lehetősége. Változatlan cél a teljes férőhely kihasználtság elérése.

A jövőt tekintve kiemelendő feladat a még szélesebb körű ismertség elérése, a célcsoportba tartozó személyek további bevonása a klubok életébe, motiválás az egészségügyi ellátás igénybe vételére, a szociális kompetencia javítása, a stigmatizáció csökkentése, sikeresen működtetni a fejlesztő foglalkoztatást, megfelelő kompetenciák esetén segítség a munkaerő-piacon történő elhelyezkedésben, folyamatos küzdés a társadalmi befogadásért. A dologi feltételek javítása terén az alábbiak szükségesek: nyílászárók cseréje, épület falszigetelése, épület külső festése.

2.9. Alacsonyküszöbű szenvedélybeteg ellátás

Szenvedélybetegek részére, de a megelőzésre helyezve a hangsúlyt, a MI-ÉRTÜNK Prevenció és Segítő Egyesület fenntartja és működteti a MI-ÉRTÜNK Kontakt Pont telephelyét. Ez a szolgálat 2008. évben kezdett alacsonyküszöbű ellátást nyújtani a 14-40 éves korú célcsoport számára a szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzésére Orosházán, de némi hiánypótló szerepet is betöltött az új nappali ellátások megszervezéséig. A létrejött klubokkal felvették a kapcsolatot és rendszeres a véleménycsere.

A szolgáltatás tartalma: pszichoszociális intervenció, megkereső tevékenység, bulisegély, információ-nyújtás, drop-in. Az Egyesület munkatársai megjelennek egészségügyi intézményekben, iskolákban, ifjúsági szórakozóhelyeken és rendezvényeken. Munkájuk indikátora a létrejött kontaktok száma. A korábbi időszakot tekintve a dokumentációs rend vezetése változott meg, a papír formáról on-line felületre tértek át, továbbá részletesebb korosztályos lebontás került bevezetésre.

A létrejött kontaktokban résztvevők száma életkor szerint

Megnevezés	2021	2022
16 év alatt (fő)	2180	1651
16-18 év (fő)	1979	1416
19-25 év (fő)	4941	2104
26-35 év (fő)	7567	3479
36-45 év (fő)	8613	4286
46 év felett (fő)	7071	2675
Összesen (fő)	32351, férfi: 14229; nő: 18122 - szolgáltatást újonnan igénybevevők száma : 28681	15611, férfi: 5866 ; nő: 9745 - szolgáltatást újonnan igénybevevők száma: 12492

(Forrás: egyesületi adatok)

A 2021-es év kiemelkedően magas számai, az online tartott szakmai konferenciáknak, csoportoknak, internetes bejegyzés eléréseknek köszönhetőek, valamint a város általános és középiskolaiba való visszatérés 2021 őszén hozott még egy megemelkedett elérés számot, amikor azon osztályokba is ellátogattak, akik a Covid időszak alatt kimaradtak.

A szolgáltatás igénybevétele önkéntes, anonim és ingyenes.

Az Önkormányzat ezt a tevékenységet értékesnek tekinti és azzal támogatja, hogy az Egyesület részére telephelyet biztosít az Orosháza, Október 6. utca 33-35. szám alatt a Garzonbérlok Háza épületében. Az épület az elmúlt évek során felújításra került, így a szolgáltatást igényesebb, kulturáltabb környezetben tudják nyújtani.

2.10. Hajléktalanok Nappali Melegedője (Orosháza, Szabó Dezső utca 1.)

Azon hajléktalan személyeket látja el, akik életvitelszerűen közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségekben töltik mindennapjaikat. A nappali melegedő része a hajléktalan ellátó komplexumnak. Férőhelyszáma 36 fő.

Naponta 8-18 óráig tart nyitva. Igénybevétele ingyenes.

Kötelező szolgáltatás. Az ellátást igénybe vevő alapvető szükségleteinek kielégítésén túl a nappali melegedő lehetőséget kíván biztosítani a hajléktalan személy társadalmi életbe történő visszaintegrálódásához, személyes kapcsolatok kiépítésére, fenntartására. A dolgozók a szociális munka eszközeivel, esetkezeléssel igyekeznek segíteni.

A nappali melegedőben ellátottak száma

Ellátottak (fő)	2020. dec.31.	2021. dec. 31.	2022. dec.31.
	22	21	24

(Forrás: OVÖ ESZK)

Pályázatból, adományból évek óta sikerült rendszeresen élelmiszerrel / étellel ellátni az arra rászorulókat. A pályázati lehetőség előreláthatólag 2023 augusztusáig biztosít lehetőséget a hétfőtől péntekig tartó élelem biztosítására. (2023.október 6. napjáig látták el a rászorulókat, azóta az ellátásban résztvevők a népkonyha szolgáltatást veszik igénybe)

A melegebb hónapokban a nappali melegedő férőhely kihasználtsága csekély, a téli hónapokban viszont megnövekszik az igénybe vevők száma. 2022. évben az átlagos férőhely kihasználtság a nappali melegedőben 61% volt. A nappali melegedő szolgáltatásait 2022. évben 46 fő vette igénybe. Ebből 8 fő nő (%) és 38 fő férfi (%) ellátott volt. Az átlagéletkor a nappali melegedőt igénybe vevő ellátottak viszonylatában 54 év. A napi átlagforgalom 22 fő.

A pályázati lehetőségeket az intézmény maximálisan kihasználta a kliensek jobb ellátása, a téli krízishelyzetek kezelése érdekében. Ezt a gyakorlatot a jövőben is folytatni kívánják.

3. Átmeneti ellátások

3.1. Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye (Orosháza, Szabó Dezső utca 1.)

Az éjjeli menedékhely tanácsadás és felügyelet szolgáltatási elemeket biztosít. Férőhelyszám: 26 fő, öt szobában.

Az ellátást ingyenesen, délután 18 és reggel 8 óra között lehet igénybe venni. Krízishelyzetben matracok segítségével több rászoruló is elhelyezhető ideiglenesen. Az igénybe vétel a téli időszakban általában megnő, mert összefügg az időjárási körülmények alakulásával.

Az éjjeli menedékhely működési engedélye határozatlan idejű.

Szükség esetén minden rászorulót be tudnak fogadni, segítséget kérő embert nem utasítanak el, ha a közösségi együttélési szabályokat betartja.

2022. évben az átlagos férőhely kihasználtság az éjjeli menedékhelyen 95% volt. Az éjjeli menedékhely szolgáltatásait 2022-ban 50 fő vette igénybe. Ebből 10 fő nő (20%) és 40 fő férfi (80%) ellátott volt. Az átlagéletkor ennél az ellátási formánál 55 év. A napi átlagforgalom 24 fő.

Az éjjeli menedékhelyen ellátottak száma

	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
Ellátottak (fő)	22	25	26

(Forrás: OVÖ ESZK)

3.2. Hajléktalanok Átmeneti Szállása (Orosháza, Szabó Dezső utca 1.)

A hajléktalan személyek átmeneti szállása a szociális munka keretében tanácsadás, esetkezelés, gondozás, készségfejlesztés, szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése és az ellátott egyéni szükségletei szerint felügyelet és háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás szolgáltatási elemeket szükség szerint biztosít. Férőhelyszám 14 fő.

A szolgáltatás működési engedélye határozatlan idejű.

A hajléktalanok átmeneti szállásán ellátottak száma

	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
Ellátottak (fő)	10	11	13

(Forrás: OVÖ ESZK)

2022. évben az átlagos férőhely kihasználtság a hajléktalanok átmeneti szállásánál 92% volt. Az átmeneti szállás szolgáltatásait 2022-ben 15 fő vette igénybe. 2 fő női ellátott (13%) és 13 fő férfi ellátott (87%) volt. Az átlagéletkor ennél az ellátási formánál a legmagasabb, 63 év. A napi átlagforgalom 13 fő.

A dolgozók szakmai munkájának továbbra is az a legfőbb célja, hogy az segítse az ellátottak munkához és lakhatáshoz jutását, továbblépését a társadalmi integráció felé.

Évente október hónapban megrendezésre kerül az „Egy este hajléktalanokért” program több szervezet és személy támogatásával, amely rendezvény erősíteni kívánja a társadalmi szolidaritást, a hajléktalanok problémáinak megértését és a segíteni akarást. A társas kapcsolatok kialakítását, erősítését szolgálták a szezonálisan vagy ünnepekhez kötöten megrendezésre kerülő közösségi programok, vetélkedők, sportversenyek.

A hajléktalanokat ellátó intézményben a dologi feltételek tovább javítására és gazdagítására a jövőben is törekednek. Kihasználják a pályázati lehetőségeket. Kiemelt cél a dolgozók számára minél több konferencián és képzésen történő részvétel. Az ellátottakkal való foglalkozás és az esetkezelések jó irányait, a bevált programszervezéseket a továbbiakban is fenn kívánják tartani. Prioritás az átmeneti szálló minél teljesebb kihasználtsága.

A hajléktalanok ellátórendszerében elért eredmények:

- Pályázati forrásból 2017. óta munkanapokon egy tál meleg ételt biztosítanak 35 fő ellátott részére, ez az uniós pályázat előreláthatólag 2023. augusztus hó végéig biztosítja a napi egyszeri meleg étkeztetés lehetőségét. (2023. október 6. napjáig került biztosításra)
- A hajléktalan szálló fűtési rendszerének korszerűsítésére az Önkormányzat sikeresen pályázott a Hajléktalanokért Közalapítvány és az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett 2021-COVID azonosítószámú, "Az új koronavírus-járvány elleni védekezés támogatása" című pályázati kiírásra.
A pályázat keretében sor került az OVÖ ESZK fenntartásában lévő Hajléktalan Szálló (5900 Orosháza, Szabó Dezső utca 1.) fűtési rendszere korszerűsítésére.

4. Tartós bentlakást nyújtó ellátás

A szociális szakellátás részeként működő idősek otthonaiban találunk otthonra azok az idős, általában beteg, önálló életvitelre nem képes, napi négy óra gondozási szükségletet meghaladó gondozást, ápolást igénylő személyek, akikről a családjukban bármely okból nem tudnak gondoskodni, vagy nincs családjuk.

A szolgáltatás alapszinten napi legalább ötszöri étkeztetésből, szükség szerint ruházattal, illetve textiliával való ellátásból, mentális gondozásból, meghatározott egészségügyi ellátásból és lakhatásból tevődik össze.

Orosházán két idősek otthona működik az OVÖ ESZK keretében. Az Önkormányzat ezeket az otthonokat az idős emberek érdekében önként, nem ellátási kötelezettségből tartja fenn.

Ezekben az intézményekben elsősorban az időskorúak, de gondozási szükségletük alapján a 18. életévet betöltött, betegség vagy fogyatékosság miatt önmagukról gondoskodni nem képes személyek is elláthatók. Külön gondozási csoportban kapnak állapotuknak megfelelő ellátást a demens személyek.

Az idősothoni ellátásban a belépési hozzájárulás összege igazodik a szolgáltatás során nyújtott lakhatási minőséghez. Az ellátást igénylő elhelyezésének nem akadálya a belépési hozzájárulás hiánya, ha a rászorultsági feltételek adottak. A befolyó belépési hozzájárulás az intézmény bevétele, amelyből fejlesztést, korszerűsítést lehet végrehajtani.

2020. októberétől az Ezüst Fenyő Idősek Otthona és a Platán Idősek Otthona is rendelkezik szakápolás, egészségügyi szakma és a szakmához tartozó szolgáltatás végzésére jogosító működési engedéllyel. Gyorsabb és hatékonyabb betegellátást tesz lehetővé az intézményben végezhető otthoni szakápolási tevékenységek egy része, mivel így biztosítottá válik, hogy a lehető legrövidebb idő alatt a beteg hozzájusson az egészségügyi beavatkozásokhoz.

4.1. Ezüst Fenyő Idősek Otthona (Orosháza, Táncsics utca 8.)

Az intézmény 2005. május óta teljes körű szolgáltatást nyújt elsősorban idős emberek számára.

Az Ezüst Fenyő Idősek Otthonának épülete öt szintből áll. A földszinten kiszolgáló helyiségek: porta, irodák, orvosi szoba, fodráshelyiség, tornaterem, ellátotti ebédlő, tálalókonyha, és mosoda található.

A négy lakószinten (részlegen), 74 férőhelyen egy, két és kétszer-kétágyas szobákban tudunk elhelyezési lehetőséget biztosítani. A lakószoba részét képezi tusolóhelyiség, konyhapult, illetve a kétszer-kétágyas szobáknál konyha helyiség került kialakításra.

A lakószobákon túl minden szinten társalgó, teakonyha, valamint kádfürdőzésre alkalmas fürdőszoba áll az ellátottak rendelkezésére.

Az idősek otthona megfelelő állapotával, központi fekvésével, több kis létszámú lakószobájával magasabb igényszintet tud kielégíteni. Nyitása óta csaknem mindig 100%-os férőhely kihasználtságú, 2022. év december 31. napján 37 fő várt felvételre.

Az Otthon az ellátást igénybevevő részére olyan fizikai, mentális és életvezetési segítséget nyújt, amely során a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglévő testi – szellemi funkciói szinten tartására, lehetőség szerinti helyreállítására kerül sor. A mentálhigiénés tevékenység által hozzájárulnak az idős ember életminőségének megtartásához, javításához, a veszteségek feldolgozásához és a biztonságérzet kialakításához.

A szakmai munka részeként megteremtik a szabadidő kulturált eltöltésének feltételeit, a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében egyéni, csoportos megbeszélést kezdeményeznek, megteremtik az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartásának feltételeit, segítik és támogatják az intézményen belüli kisközösségek, társas kapcsolatok kialakulását és működését, szervezik az aktivitást segítő fizikai tevékenységeket, szellemi szórakoztató tevékenységeket, a kulturális tevékenységeket, mentális segítséget nyújtanak, és gondoskodnak a környezeti ártalmak kiküszöböléséről.

A dolgozók az alapfeladatok ellátásán túl egyéb szolgáltatásokat is nyújtanak vagy szerveznek, ilyenek pl.: ingyenes egészségügyi vizsgálatok, fodrász, gyógytorna, süteményárusítás, szabadidős programok, családi rendezvények.

A szolgáltatás színvonalát javítaná a személyi feltételek bővítése, valamint gyógytornász alkalmazása.

Az Ezüst Fenyő Idősek Otthonában ellátottak száma

Ellátottak (fő)	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
Férfi	17	15	15

Nő	57	60	61
Összesen	74	75	76

(Forrás: OVÖ ESZK)

Az ellátottak nemenkénti demográfiai mutatói jól tükrözik a lakosság körében bekövetkező változásokat és az így kialakult nemenkénti arányokat. Megfigyelhető, hogy az intézményben 80 %-ban vannak női lakók és a 80 év feletti ellátottak 48 %-a nő. A nők rendelkeznek magasabb átlagéletkorral, maradnak egyedül, kiszolgáltatottá válva, akik számára végső menedék az idősek otthona.

Az Ezüst Fenyő Idősek Otthonában a gondozási igény megoszlása demencia alapján

Gondozási igény az ellátottaknál	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
Átlagos	65	67	63
Demens	9	8	13
Összesen	74	75	76

(Forrás: OVÖ ESZK)

A demencia kórkép kialakulásának jellemzője az önellátási képesség csökkenése, végül teljes hiánya. A gondozók részéről ez az állapot egyre több fizikai segítséget, folyamatos odafigyelést és mentálhigiénés szakmai tevékenységet igényel.

Az otthonban a leépülés aránya az ellátottak körében évről-évre változó aszerint, ahogy a lakók cserélődnek elhalálozás vagy elköltözés miatt: 2020. évben a demens személyek aránya 12%, 2021. évben 10%, 2022. évben 17%.

Az Ezüst Fenyő Idősek Otthonában az egyes korcsoportokba tartozó ellátottak száma nemenként a felülvizsgálati időszakban (50 év felett) 2022. december 31-i állapot szerint

Év	Férfi	Nő	Összesen
51-60	0	0	0
61-70	5	0	5
71-80	4	23	27
81-90	4	21	25
90-	3	16	19
Összesen	16	60	76

Az otthonban erőteljes az előregedés: a lakók 58 %-a 80 év feletti. A magas életkorral együtt jár, hogy jelentős az ellátottak egészségromlása. A szív- és érrendszeri megbetegedés 82 %-uknál jelen van, 36 fő pszichiátriai beteg, 16 fő % fogyatékoságban szenved, 23 fő % anyagcsere-beteg és a maradék 4 % megoszlik a 4 fő légzőszervi és a 23 fő daganatos betegek között.

Évről-évre az előregedés miatt gyengül az ellátottak egészségi állapota. Az intézmény dolgozóit ez egyre nagyobb kihívás elé állítja, mert összetett szolgáltatói tevékenységükben mind nagyobb teret kell, hogy nyerjen az egészségügyi, ápoló funkció.

4.2. Platán Idősek Otthona és Idősek Klubja „A” épület (Orosháza, Teréz utca 14.)

Ez a telephely egyben az OVÖ ESZK székhelye is, azaz itt végzik az integrált intézményre kiterjedő ügyintézés és igazgatási tevékenységet.

Az Otthon három lakószinten (gondozási egységben) 150 férőhelyen – a lakószobák nagyságától függően kettő, három és négy ágyas lakószobákban – tud elhelyezési lehetőséget biztosítani. Az épület adottságaiból adódóan lakószintenként, szárnyanként közös fürdőszobák és mosdók, illetve teakonyhák állnak a lakók rendelkezésére.

A lakószobákon túl kiszolgáló helyiségek, gondozást segítő helyiségek találhatók az egyes szinteken. Az ellátottak ruházatainak, textíliáinak mosását a főépülettől különálló mosodai épületrészben végzik.

A férőhely kihasználtság szinte folyamatosan 100 %-os. Várakozók száma 2022. december 31-én 41 fő.

Az Otthonban a mentálhigiénés ellátás a lelki gondozás, valamint foglalkoztatás útján valósul meg. A személyes gondoskodás során cél a mindennapi élet tartalommal való megtöltése: az egyén adottságainak figyelembevételével, adott problémáról figyelem elterelésével, a felesleges energiák lekötésével, a figyelem és emlékezet megtartásával, a testi-lelki állapot karbantartásával, valamint a társas kapcsolatok fejlesztésével.

Hasznos időtöltés céljából rendszeres foglalkozásokat szerveznek, amelyek az ellátottak körében igen népszerűek: reggeli torna, filmvetítés, népdalkör, mesedélután, társasjáték, irodalmi kör, kézműves foglalkozás. Önállóság és mozgásképesség függvényében részt vesznek sétán, könyvtár- és múzeumlátogatáson, társintézmények látogatásán.

Jellemző, hogy egyes nagy rendezvényekre más települések társintézményeinek ellátottjait, dolgozóit meghívják. Ezek a találkozók alkalmat teremtenek tapasztalatcserére, barátságok kialakítására, nyitottabb szemléletre.

Figyelemre méltó a generációs korlátok ledöntése és a kölcsönös elfogadás érdekében végzett tevékenység az oktatási intézményekkel együttműködve.

A Platán Idősek Otthonában ellátottak száma

Ellátottak (fő)	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
Férfi	45	47	52
Nő	93	102	97
Összesen	138	149	149

(Forrás: OVÖ ESZK)

Az ellátottak 35%-a férfi ellátott, a női ellátottak 65%. Látható, hogy az idősök között a női többséget jelentő demográfiai jelenség az intézmény ellátottjainak körében is megmutatkozik.

A Platán Idősek Otthonában a gondozási igény megoszlása demencia alapján

Gondozási igény az ellátottaknál	2020. dec. 31.	2021. dec. 31.	2022. dec. 31.
Átlagos	114	120	114
Demens	24	29	35
Összesen	138	149	149

(Forrás: OVÖ ESZK)

A felülvizsgálati időszakban a fokozottabb ápolási igényű ellátottak aránya 2020. évben 17 %, 2021. évben 19 %, 2022. évben 23 %, tehát növekvő tendenciát mutat.

**A Platán Idősek Otthonában az egyes korcsoportokba tartozó ellátottak száma nemenként a felülvizsgálati időszakban
2022. december 31-i állapot szerint**

Év	Férfi	Nő	Összesen
41-50	0	0	0
51-60	6	5	11
61-70	11	17	28
71-80	28	30	58
81-90	7	36	43
90-	0	9	9
Összesen	52	97	149

(Forrás: OVÖ ESZK)

Az Otthonban 35 % a 80 év feletti lakók száma. A demencia előfordulási aránya viszont magasabb gondozási igény meglétére utal, és azt valószínűsíti, hogy a demencia nemcsak a legmagasabb korcsoportokban alakul ki.

Az intézmény a lehetőséghez és a szükséghez igazodóan végezte az állagmegóvást, az esetleges fejlesztéseket és a szakmai munkát a felülvizsgálati időszakban.

A felülvizsgálati időszakában az OVÖ ESZK intézményei számára 2022. évben beszerzett tárgyi eszközök az alábbiak:

2022. évben két terület részére (Hajléktalan Szálló, Platán Idősek Otthona, Étkeztetés) nyomtató beszerzése valósult meg. Az intézmények részére 4 db telefonkészüléket cseréltek le, valamint vérnyomásmérők kerültek beszerzésre az idősek otthonaiba.

Az FF-025/8-2021. pályázat keretén belül a fejlesztő foglalkoztatás feladatainak ellátásához székeket, hűtőszekrényt, fénymásológépet vásároltak.

Az intézmény által elkülönítve kezelt belépési hozzájárulás összegéből az Ezüst Fenyő Idősek Otthona egyágyas lakószobáiba mosogató szekrényeket vásároltunk, ezzel is emelve az intézmény által nyújtott szolgáltatások színvonalát.

5. Gazdasági- és Pénzügyi részlegek (Orosháza, Teréz utca 14.)

Az integrált intézményben a szolgáltatások háttértevékenységét a Gazdasági-és Pénzügyi részlegek látják el. Ide tartozik a gazdasági részleg (a központi iroda), műszaki részleg és a főzőkonyha részlege (központi főzőkonyha és bölcsődei konyha).

A központi főzőkonyha kapacitásának jobb kihasználása érdekében a főzőkonyha részlegesen megújult, de elkerülhetetlen a részleg teljes felújítása. Ez a szolgáltató egység állítja elő az ételeket az OVÖ ESZK étkeztetéssel egybekötött ellátásai és az OVÖ ESZK rendezvényei számára.

Felelősségteljes feladat a gépek, eszközök működőképességének mindennapi fenntartása, a higiéniés feltételek folyamatos biztosítása, az előírásoknak megfelelő, egészséges ételek előállítása. 2018 óta dietetikus szakember segíti a diétás étkeztetés biztosítását.

6. A gyermekjóléti ellátások

A Koncepció készítésének és rendszeres felülvizsgálatának kötelezettségét az Szt. írja elő és tartalmilag – elsősorban felnőtteket célzó – szociális szolgáltatásokra vonatkozik, mégis, a családcentrikus szemlélet indokolja a gyermekjólét, gyermekvédelem területére történő kitekintést.

A családok életkörülményeinek alakulását, közérzetét, szociális helyzetét meghatározza, hogy tudnak-e lakóhelyükön olyan gyermekellátást igénybe venni, amely elősegíti a munka világába történő visszatérést, képzésen való részvételt, idős hozzátartozó ápolását, stb. A következőkben a gyermekellátásokról lesz szó, függetlenül a fenntartó személyétől.

6.1. Kisharang Bölcsőde (Orosháza, Zöldfa utca 8.)

A gyermekek napközbeni ellátása keretébe tartozó *napos* bölcsőde 76 férőhelyen nyújt 20 hetes - 3 éves kor közötti, esetenként 3 éven felüli (maximum 6 éves korig) gyermekek számára szolgáltatást. Bölcsőde vonatkozásában a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszáma legfeljebb 25 %-áig az ellátási területén kívül lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermek ellátását is biztosíthatja.

A bölcsőde felvállalja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és a fogyatékos gyermekek ellátását is. Utóbbiak nevelése integrált csoportban történik.

Az alapfeladaton túl az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

- időszakos gyermekfelügyelet,
- játszóház.

A bölcsőde a szülők igényeihez igazodva egész évben nyitva tart – kivételt képez a 2022. év nyara, amikor a beruházási munkálatok megkezdődtek - szünet nélkül, munkanapokon 6 -17 óra között.

Az ellátás és a foglalkozás 7 csoportszobában történik, csoportlétszám SNI-s kisgyermekek létszámától függően 6-12 fő.

A jelenlegi működési feltételek további fejlesztése érdekében az Önkormányzat 2019-ben pályázatot nyújtott be a bölcsőde fejlesztése érdekében, mely pozitív elbírálásban részesült.

A bölcsőde működési engedélye határozatlan időre szól.

Dolgozói létszáma: 21 fő (16 fő kisgyermeknevelő + 1 fő vezető + 4 fő bölcsődei dajka) és rendelkezésre áll gyermekorvos heti 4 órában.

A Kisharang Bölcsőde igénybevételi adatai

Év	Engedélyezett férőhely szám	Ellátott gyermekek száma	Kihasználtság %
2020. dec. 31.	76	68	91
2021. dec. 31.	76	62 átlagos/3 SNI	89
2022. dec. 31.	76	66	97

(Forrás: OVÖ ESZK)

A bölcsődében 2022. évben a férőhely kihasználtság 97% volt. Éves szinten 121 fő kisgyermeket láttak el.

Új problémátípusok jelentek meg a kisgyermekes családok életében: izolációs problémák, beilleszkedési nehézségek, szociális készségek elmaradása. Megjelentek a mozaik családok és az ezzel járó problémák: alkalmazkodási nehézségek az eltérő nevelési attitűdök következtében. Mobilisabbá váltak a családok, gyakori jelenség az átmeneti ellátás, mely néhány hónapra korlátozódik a költözés következtében. E problémákra az intézmény minden esetben keresi a megoldásokat.

A rászoruló gyermekek ingyenesen étkeznek. 2022. évben 99 % nem fizetett étkezési díjat, gondozási díjfizetés alól 23% mentesült.

A szakmai színvonal biztosítása érdekében a bölcsődei dolgozók gazdag programkínálatot nyújtanak a gyermekek számára. Rendszeres bábelőadásokat tartanak a kisgyermeknevelők, hiszen kiemelt fejlesztési terület a bábjáték lett.

A TOP-1.4.1-16-BS1-2021-00046 pályázat keretében valósul(t) meg a Kisharang bölcsőde átalakítása és bővítése:

A meglévő épületen belül a csoportszobák minimális, a kiszolgáló helyiségek jelentősebb mértékű átalakításával/felújításával/korszerűsítésével kívánják a meglévő csoportszobákat úgy átalakítani, hogy az a mindenkori módszertani javaslatnak megfelelhessen. A jelenlegi befejező konyha funkciót főző konyhává kívánják bővíteni, amely a hozzá tartozó összes technológiai helyiséggel és a további gazdasági helyiségekkel, irodákkal, öltözőkkel együtt a tetőtérben kerül elhelyezésre.

A projekt kivitelezésének befejező dátuma 2023. december 31.

6.2 Bóbita Bölcsőde (Orosháza, Könd utca 86.)

A Bóbita Bölcsőde 2020. év februárja óta nyújt segítséget a városban élő kisgyermekes családoknak ugyanolyan jogosultsági feltételek megléte mellett, mint a Kisharang Bölcsőde esetében.

A bölcsőde működési engedélye határozatlan idejű.

A bölcsőde 24 férőhellyel 1 gondozási egységben 2 csoportszobával működik. A gondozó-nevelő munkát 4 fő szakképzett kisgyermekgondozó-, nevelő látja el. Munkájukat az intézmény szakmai programja és az évszakonként változó napirend alapján végzik. Mindennapi tevékenységüket 1 fő bölcsődei dajka és 1 fő konyhai kisegítő segíti.

A bölcsőde tálalókonyhával rendelkezik, ahol szakképzett konyhai dolgozó biztosítja a kisgyermekek számára a minőségi étkeztetést.

A Bóbita Bölcsőde igénybevételi adatai

Év	Engedélyezett férőhely szám	Ellátott gyermekek száma	Kihasználtság %
2020. dec. 31.	24	19	79
2021. dec. 31.	24	21	100
2022. dec. 31.	24	23	100

(Forrás: OVÖ ESZK)

2022. évben a bölcsődébe beíratott kisgyermekek létszáma: 36 fő

2022. év december 31. napján a bölcsődében ellátott gyermekek 60%-a leány, 40%-a fiú kisgyermek.

A 12 - 24 hónapos korú gyermekek nemenkénti megoszlása 60% - 40% volt a fiú- és a leánygyermekek között.

A 2022. év őszi időszakában 3 fő kisgyermek töltötte be a 24 hónapos kort, ennek köszönhetően a bölcsődei létszám 78 %-át a „24-36 hónapos” korosztály tette ki. 2022. évben „5-12 hónapos” korú gyermekeket nem láttak el a Bóbita Bölcsődében, illetve „36 hó feletti” kisgyermek 1 fő volt.

2022. évben is az adatvédelmi irányelveket követve nem történt adatgyűjtés a hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozóan, kizárólag sajátos nevelési igényű gyermekek adatszolgáltatását végezték el az igénybevevői nyilvántartó rendszerben. Sajátos nevelési igényű kisgyermek 3 fő volt az év folyamán.

6.3. Lurkó Családi és Munkahelyi Bölcsőde:

2021. évben 19 gyermek ellátásáról gondoskodtak, 2022. évben 19 fő három év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott az intézmény. A Lurkó Munkahelyi Bölcsőde 2022. szeptemberétől 7 fő három év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott.

6.4. APRAJAFALVA Családi Bölcsőde Hálózat:

2021. évben 21 férőhelyen, 21 gyermek ellátásáról gondoskodtak 2022. évben a szolgáltatási nyilvántartásban engedélyezett 24 fő három év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott az intézmény.

6.5. Család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ feladatai (Orosháza, Hajnal utca 1.)

Az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott intézmény 2012. március 1-jén jött létre. A korábban csak a gyermekjóléti szolgáltatást működtető Gyermekjóléti Központhoz ekkor integrálták a családsegítést. A 2016. január 1-én életbe lépő jogszabályi változások a feladatellátás szakmai tartalmát is érintették, különválasztva a szolgáltatást és a járási szinten kötelező feladatokat (esetmenedzselés, speciális szolgáltatások nyújtása). Ennek megfelelően az intézmény ellátási területe is változott.

Az intézmény ellátási területe

- Békéssámson, Csanádapáca, Csorvás, Gádoros, Kardoskút, Orosháza, Pusztaföldvár, Tótkomlós (család-és gyermekjóléti szolgáltatás tekintetében),
- Orosházi Járás valamennyi települése: Békéssámson, Csanádapáca, Gádoros, Kardoskút, Nagyszénás, Orosháza, Pusztaföldvár, Tótkomlós (család- és gyermekjóléti központ feladatai tekintetében)

Szakmai tevékenységük hatékonysága érdekében törekednek a kölcsönösen támogató, erős szakmaközi kapcsolatok fenntartására, a jelzőrendszeri tagokkal való folyamatos és eredményes együttműködésre, a mindenki számára hozzáférhető szakmai háló kiépítésére. Szakmaközi megbeszélések keretében tájékoztatást adnak, információkat nyújtanak és közös megoldásokat és lehetőségeket keresnek a különböző problémák megszüntetésére.

A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. Ezért a jelzőrendszer mind teljesebb körű működtetése munkájuk egyik alapvető célkitűzése, nélkülözhetetlen feltétele, hiszen ez a veszélyeztetett, illetve potenciálisan veszélyeztetett gyermekeknek nyújtott hatékony, és kellő időben biztosított segítségük fontos feltétele.

Február 28-ig, valamennyi településen éves szakmai tanácskozást tartanak, ahol lehetőség van a jelzőrendszerrel kapcsolatos tapasztalatok, észrevételek megosztására, illetve a gyermekvédelmi munka hatékonyságának növelése érdekében intézkedési terv készítésére.

Gondozás során azon dolgoznak, hogy a településeken élő gyermekek megfelelő anyagi és szociális biztonságban, megfelelő oktatási és kulturális közegben, békés, nyugodt környezetben, biztonságos, szeretetteljes, gondoskodó családban fejlődhessenek. Ezeknek a feltételeknek megteremtése elsősorban a család feladata, a szülők felelőssége, de szükség esetén az államnak – az általa működtetett, finanszírozott intézménynek szolgáltatást nyújtók által – is segítenie kell ebben a családot.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a leghatékonyabb, a megfelelő időben érkező segítség. Az elején, a nehézségek kialakulásakor, az akadályok felmerülésekor lehet a legeredményesebben megakadályozni a problémák súlyosabbá válását.

A segítségnyújtás elsődleges módját az alapellátásban történő családgondozás jelenti. Tapasztalataik szerint a tevékenység egyre súlyosabb és komplexebb problémák megoldását jelenti.

Az intézményben lehetőséget biztosítanak használt ruha és eszközök kínálatára és cseréjére is. A hátrányos helyzetű kliensek számára- indokolt esetben- térítésmentesen biztosítják a telefon, fax, fénymásolás és internet használatot.

A nyár folyamán kirándulásokat (pl. ingyenes fürdőzés Gyopárosfürdőn, Charter járatok az ország több városába) játszóházakat, táboroztatást stb., szerveznek, amelyek elsődleges célja, hogy új és maradandó élményeket nyújtsanak olyan gyermekek számára, akiknek szülei önerőből nem, vagy csak nagyon nehezen tudják ezt biztosítani. Színes, változatos programjaik a résztvevő gyermekek számára a hasznos kapcsolódás mellett lehetőséget biztosítottak az egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteik bővítéséhez, a társas kapcsolataik eredményes működtetéséhez szükséges kommunikációs, szocializációs tapasztalataik gazdagításához, szociális készségeik, képességeik fejlesztéséhez, elősegítette a társadalmi elvárásoknak megfelelő közösségi magatartásformák, szokások és normák megerősítését. Történik tanulást segítő egyéni tanácsadás hátrányos helyzetű gyermekeknek.

Folyamatosan igyekeznek a lakosság részéről jelentkező szükségletekre minőségi munkával reagálni, azok kielégítéséről gondoskodni. Az elmúlt években jelentős igény mutatkozott egészségmegőrző, illetve egészségnevelő programokra, különös tekintettel a stressz-, illetve konfliktuskezelésre. A szükséglet kielégítése érdekében erőszakmentes kommunikáció tanfolyamot, szeretetnyelv tanfolyamot, video work csoportot, boldogság csoportot is működtettek. Új csoportokat is indítottak nemcsak egészségeseknek, hanem szorongásos és depressziós zavarokban szenvedőknek, mivel klienseik jelentős része küzd pszichés problémával. Mindfulness alapú kognitív terápia csoportot, mentalizáció alapú csoportot, asszertivitás tréninget is szerveztek. Addiktológiai tanácsadást működtettek a szenvedélybetegségek hatékonyabb kezelése érdekében. Áldozattá válás megelőzését célzó bűnmegelőzési programot is tartottak. Indult életvezetési és adósságkezelési tanácsadás, speciális játszócsoport és játékterápiás foglalkozás óvodásoknak és általános iskolásoknak, Ciklus-show 10-14 éves korosztály számára. Pályázati támogatásból közösségi kertet hoztak létre az intézmény udvarán, és szaktanácsadást tartottak a kertművelés alapjairól.

A Család-és Gyermekjóléti Központ a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében:

- utcai és lakótelepi szociális munkát,
- kapcsolattartási ügyeletet,
- kórházi szociális munkát,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet,
- szociális diagnózis felvételét,
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
- családkonzultációt, családi döntéshozó konferenciát biztosít.

A következő évekre vonatkozó terveik sokrétűek.

Egyfelől szeretnék működésük és prevenciós programjaik színvonalát megtartani, másfelől intézményük a lakosság felé képviselt arculatát és üzenetét tovább finomítani.

Magatartás- és viselkedés problémával küzdő gyermekek száma folyamatos növekedést mutat, az iskolai agresszió és magatartási problémák kezelése, visszaszorítása, csökkentése egy nagyon fontos cél. A valamennyi oktatási intézményben iskola pszichológus alkalmazása megfelelő óraszámban segítséget jelent, az óvodai - iskolai szociális segítők tanítási óra tartása bullying témában jelenleg is és folyamatosan segíti/segítheti a diákokat a felismerésben, jelzésben. Nagyon fontos feladat az iskolai agresszió teljes visszaszorítása. A diákok közötti konfliktusok megfelelő kezelésében van felelőssége a szakembereknek.

Családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás

A szolgáltató intézmény neve	Ellátott település	Ellátottak száma 2020. évben	Ellátottak száma 2021. évben	Ellátottak száma 2022. évben
Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat	Orosháza	2776 fő	2757 fő	3331 fő

(Forrás: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat)

A Gyermekjóléti Központ által hatósági döntést követően gondozott gyermekek száma (fő)

	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozói szakellátásból kikerült	Összesen
Érintettek	67	3	65	13	148

száma					
-------	--	--	--	--	--

(Forrás: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat)

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek és azokkal ellátott személyek adatai:

Tevékenység	Speciális tevékenységek száma (darab)	Speciális tevékenység keretein belül ellátott személyek száma (fő)
Kapcsolattartási ügyelet	78	41
Utcai (lakótelepi) szociális munka	109	33
Kórházi szociális munka	33	32
Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység (járás területén)	2474	2819
Szociális diagnózis felvétele	24	25
Készenléti szolgálat	13	13
Jogi tanácsadás	33	32
Pszichológiai tanácsadás	178	56
Fejlesztőpedagógiai ellátás	400	5
Hátralékezelési tanácsadás	132	14
Összesen	3474	3070

(Forrás: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat)

6.6. Gyermekek átmeneti otthona

Az SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa Kecskemét, Vízmű utca 22. szám alatt a Gyt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben foglaltak szerint, gyermekek átmeneti gondozása gyermekjóléti alapellátás körében Gyermekek Átmeneti Otthona ellátást működtet. Az SOS-Gyermekfalu vállalta, hogy átmeneti gondozást nyújt Orosháza Város közigazgatási területén élő, 0-18 éves gyermekek részére, akiknek családban történő nevelését a szülő - egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt – nem tudja megoldani. Indokolt esetben az SOS Gyermekfalu a gyermek szülőjével közös elhelyezését is biztosítja.

Az ellátási szerződés a felek között 2021. október 1. napjától hatályos, melynek időtartama határozott időtartamú, 5 évre szól. 2022. december 1. napig kizárólag a rendelkezés állás teljesült, azonban gyermek vagy szülője elhelyezése nem valósult meg.

6.7. Családok átmeneti otthona (Orosháza, Mikszáth Kálmán utca 2.)

A Gyvt 51. §-ban foglaltaknak megfelelően a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti ellátást biztosító szolgáltatást nyújt Orosházán. Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője.

A családok átmeneti otthona negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja. Intézményük befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi válsághelyzetben lévő, esetlegesen krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét, várandós anyát, annak kérelmére férjét, élettársát is.

A lakhatási lehetőség mellett segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez, a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt.

Az intézmény és annak szakmai teamje közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

Krízisközpont

A családok átmeneti otthona keretein belül krízisközpont működik. A krízisközpont befogadja a hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe került bántalmazott családot.

A krízisközpont a bántalmazott család számára alaptevékenysége keretében legfeljebb nyolc hét időtartamra lakhatást biztosít és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés és egészségügyi ellátást, közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

Félutasház szolgáltatás

A félutas ház keretében - társadalmi reintegrációja érdekében -legfeljebb öt év időtartamra a krízisközpontból, illetve a családok átmeneti otthonából kikerült bántalmazott család számára lakhatást és az életvezetéshez szükség szerinti segítséget biztosítanak.

Külső férőhely

A családok átmeneti otthona az otthonhoz kapcsolódó külső férőhelyeken biztosíthatja azoknak a családoknak az ellátását, amelyek önálló lakhatásra támogatással képesek. A családok átmeneti otthona keretében működtetett külső férőhelyek száma három, együttesen 16 fő ellátását biztosítja.

A külső férőhelyen történő ellátás időtartama a Gyvt. 45. § (6) bekezdése és a 47. § (3) bekezdés a) pontja szerinti időtartammal együtt sem haladhatja meg a három évet.

Az Önkormányzat támogatási szerződés alapján – dologi kiadásokra - évi bruttó 250.000,-Ft-tal segíti a családok átmeneti otthonában élők helyzetét.

Az intézmény által nyújtott szolgáltatásokat több orosházi lakos veszi igénybe, illetőleg a város szociális ellátórendszerében is jelentős szerepet vállal az intézmény, és az intézményt fenntartó szervezet.

Az Önkormányzat krízishelyzetben lévő személyek ideiglenes lakhatására három Önkormányzati tulajdonú bérlakást biztosít.

6.8. Regionális krízisambulancia (5900 Orosháza, Bajcsy-Zs. u. 3.)

A Biztos Pont Regionális Krízisambulancia a kapcsolati erőszak áldozatainak, családtagjaiknak, illetve a velük kapcsolatba kerülő szakembereknek nyújt segítséget Orosháza városában. Kapcsolati erőszak alatt a lelki, szóbeli, szexuális, fizikai bántalmazást, valamint a gazdasági erőszakot, anyagi kiszolgáltatottságot értik. A krízisambulancia célkitűzése, hogy az érintettek minél előbb tájékoztatást és segítséget kaphassanak. Nagy hangsúlyt fektetnek a megelőzésre, a problémák korai kezelésére. Feladatuk a kapcsolati erőszak elleni küzdelemben résztvevő intézmények közötti együttműködés elősegítése. Szakmai hálózatot hoztak létre annak érdekében, hogy a kapcsolati erőszak eseteit minél hatékonyabban tudják közösen kezelni. Társadalmi szemléletformáló kampányaik célja, hogy minél többen képesek legyenek felismerni és elutasítani az erőszak valamennyi formáját, illetve minél hamarabb kérjenek segítséget, akik veszélyeztetve érzik magukat.

VI.

Tennivalók a jövőben - az V. fejezetben foglalt feladatok összefoglalása Az Önkormányzat és az OVÖ ESZK szintjén jelentkező szabályozási és ellátás- fejlesztési feladatok, elképzelések

1. Az Önkormányzat jogszabályalkotó tevékenységét érintő feladatok

A szociális szolgáltatások és a települési támogatások megszervezése során a fejlesztési és innovatív irányokat egyrészt a Szt-ben előírtak, másrészt a mindennapi élet szintjén jelentkező szükségletek határozzák meg. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy minden igénylő az aktuális helyzetének és saját igényének leginkább megfelelő szolgáltatási vagy támogatási formát, illetve segítséget vehesse igénybe. Ezzel együtt lényeges feladat, hogy a szolgáltatásokat és a támogatásokat úgy tudja igénybe venni a rászorult, hogy az a magánszférájába való legkisebb beavatkozással járjon. A modern szociálpolitika és segítség eszközeivel olyan szolgáltatásokat és támogatási formákat kell az egyén, kliens, ügyfél számára kínálni, hogy lehetőség szerint elkerülje, hogy megszokott környezetét bentlakásos ellátásra cserélje vagy minél későbbi időpontban kényszerüljön megtenni ezt. Ha ez megvalósul, a segítség mindinkább az egyén, kliens, ügyfél egyéni helyzetéhez igazodjon.

A szociális szolgáltatások megszervezésekor fontos, hogy az ellátórendszer az öngondoskodás erősítését szolgálva a szubszidiaritás elveként működjön, szükséges és elégséges szolgáltatásokat nyújtva.

Az Önkormányzatnak mindig szem előtt tartott feladata, hogy a szociális ellátórendszer jogszabályban rögzített kiépítését, működtetését minőségi színvonalon végezze, megelőzze az egyén társadalmi perifériára való sodródását. Ezért szükséges meghatározni a helyi szociálpolitika megvalósításának célcsoportjait.

Egyrészt a már meglévő ellátások színvonalának emelése, illetve megőrzése a cél. Másrészt a település anyagi forrásainak függvényében a felmerült hiányosságokat kell megszüntetni.

A társadalmi, gazdasági környezet folyamatos változása egyértelműen érinti a szociálpolitikát, amelynek következménye az Szt., Gyt. és más szociális központi jogszabályok gyakori módosítása. A módosítások általában szükségessé teszik a helyi önkormányzat ide vonatkozó rendeleteinek a felülvizsgálatát és módosítását. Továbbá figyelemmel kell kísérni, hogy a rendeletben foglalt feltételek megfelelően szolgálják-e a település lakosságára kivetítve az adott rendeletben rögzített célt és eléri-e a ténylegesen rászorult személyeket. Ez a feladat az alábbi tárgyakban alkotott önkormányzati rendeleteket érinti:

- a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások,
- a szociális szolgáltatások,
- a gyermekek ellátása,
- a nevelési-oktatási intézmények étkezési térítési díja,
- az önkormányzati lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó – szociális bérlakásokra – vonatkozó szabályokról.

A szabályozás körében felsorolt feladatokat értelemszerűen a mindenkori szükség és lehetőség szerint mutatózó határidőben kell ütemezni és megoldani.

2. Az Önkormányzat intézményfenntartó tevékenységét érintő, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti intézmények szintjén jelentkező feladatok

2.1. Platán Idősek Otthona és Idősek Klubja „A” épület (Orosháza, Teréz utca 14.)

Megoldandó problémák, feladatok:

- épület vízvezetékrendszerének és elektromos hálózatának felújítása,
- főzőkonyha teljes felújítása.

Az Önkormányzatnak továbbra is keresnie kell a pályázati lehetőségeket, hogy a kor követelményeinek maradéktalanul megfelelő telephely működhessen.

2.2. Ezüst Fenyő Idősek Otthona (Orosháza, Táncsics utca 8.)

Megoldandó problémák, feladatok:

- központi fürdők átalakítása fürdetőszékes, zuhanyrendszerű megoldással.
- A szolgáltatás színvonalát javítaná gyógytornász alkalmazása.
- A hiányosságok megoldásához ugyancsak pályázati lehetőségeket kellene felkutatni és igénybe venni. Hasznosítható az új ellátottaktól befolyó belépési hozzájárulás, illetve a Segítő Gondoskodás Alapítvány részére utalt, az adó 1%-os felajánlásból származó bevétel.

2.3. Idősek klubjai

Továbbiakban is kiemelt cél a klubok szolgáltatásainak minél szélesebb körben történő megismertetése, illetve a szolgáltatás minőségének magas színvonalon történő biztosítása, illetve a négy idősek klubja közötti kapcsolat erősítése közös programok révén.

2.4. Harmónia Klub és Fordulat Klub (Orosháza, Kettőssánc tér 10.)

Változatlanul cél a jövőt tekintve a célcsoportba tartozó személyek további bevonása a klub életébe, motiválás az egészségügyi ellátás igénybe vételére, a szociális kompetencia javítása, a stigmatizáció csökkentése a lakosság bevonásával szervezett programokba. A tervek között szerepel a tehetséges ellátottak alkotásaiból interaktív kiállítás szervezése. Megfelelő kompetenciák esetén segíteni a munkaerőpiacon történő elhelyezkedést. A következő dologi feltételek javítása szükséges:

- nyílászárók cseréje, épület falszigetelése, épület külső festése.

2.5. Vadvirág Esély Klub (Orosháza, Október 6. utca 39.)

A jelenlegi eredmények fenntartása mellett további célkitűzés az integráció szélesítése: a hagyományos, bevált rendezvényeken közös részvétel és fellépés a helyi iskolák tanulóival. A dologi feltételek terén a nyílászárók és a kazán cseréje (az Önkormányzat 2023-ban kicserélte) lenne indokolt, mely eredményes pályázat lévén megvalósulhat.

2.6. Fejlesztő foglalkoztatás (Orosháza, Október 6. utca 39.)

Jövőbeli terv, hogy a fejlesztő foglalkoztatás feltételeinek folyamatos és maradéktalan biztosítása megvalósuljon, melynek garanciális eleme a központi költségvetésből történő 100%-os támogatás. Változatlanul cél az előállított termékek vevőkörének bővítése a magasabb bevétel elérésének érdekében.

2.7. Tanyagondnoki szolgálat (Orosháza, Teréz utca 14.)

A mára kialakult tendenciát szükséges tovább fenntartani, így a külterületi lakosokat el kell érni a szolgáltatás megismertetése és elfogadtatása érdekében. Ezen keresztül lehetséges további szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásokkal megismertetni és kapcsolatba hozni a külterületen élőket, melyek eredményeként kompenzálódhatnak a földrajzi helyzetükből adódó hátrányok. Kiemelt cél a Nemzeti Tanyafejlesztési Program pályázatainak figyelemmel kísérése, pályázat benyújtása.

2.8. Hajléktalanok ellátása (Orosháza, Szabó Dezső utca 1.)

A hajléktalanokat ellátó intézményben a dologi feltételek javítása, gazdagítása a jövőben is cél. Ennek megvalósítása érdekében folyamatosan figyelik a kínálgzó pályázati lehetőségeket. A dolgozók számára prioritás a minél több konferencián és képzésen történő részvételt. Az ellátottakkal való foglalkozás és az esetkezelések jó irányait, a bevált programszervezéseket a továbbiakban is fenn kell tartani.

2.9. Kisharang Bölcsőde (Orosháza, Zöldfa utca 8.) és Bóbita Bölcsőde (Orosháza, Könd utca 86.)

A szakmai színvonal biztosítása érdekében az eredményes és színes programkínálatát a Kisharang Bölcsőde megtartja, kiemelt hangsúlyt helyezve a gyermekek mozgásfejlesztésére és a tevékenységközpontú szemléletre.

A jelenlegi befejező konyha funkciót főző konyhává kívánják bővíteni, amely a hozzá tartozó összes technológiai helyiséggel és a további gazdasági helyiségekkel, irodákkal, öltözőkkel együtt a tetőtérben kerül elhelyezésre. (2023. évben kerül megvalósításra)

A Bóbita Bölcsőde tekintetében kiemelt cél a telephely lakossággal történő megismertetése, továbbá a magas szakmai színvonalon történő munkavégzés biztosítása.

Mindkét bölcsőde esetében hasznos lenne gyógypedagógus munkatárs alkalmazása.

8.10. Szociális étkeztetés

A szociális étkeztetésben továbbra is cél:

- az ellátottak egészségi állapotához igazodó speciális étkeztetés biztosítása igény és lehetőség szerint,
- a központi jogszabályokból és az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet ajánlásaiból következő normák betartásával készült ízletes ételek előállítása.

3. A VI. fejezetben foglalt feladatok prioritás szerinti összefoglalása

A Konceptió következő felülvizsgálatáig prioritást élvező feladatok:

- 3.1. A Konceptió VI/1. pontjában felsorolt szociális és gyermekvédelmi tárgyú rendeletek folyamatos figyelemmel kísérése és aktualizálása.
- 3.2. Az OVÖ ESZK fenntartása és működőképességének megőrzése, az ellátási színvonal növelése az adódó lehetőségek kihasználásával.
- 3.3. A pályázatok folyamatos figyelemmel kísérése és a részvétel mérlegelése a Konceptió VI/2. pontjában felsorolt elavult, hibás dologi feltételek javítása, korszerűsítése, a hiányzók pótlása, illetve megteremtése érdekében.
- 3.4. Forrásteremtés a VI/2.2. pontban leírt mozgásterapeuta és gyógytornász szakemberek főállásban történő alkalmazásához.

Befejezés, egyéb információk

A jelenlegi Konceptió tartalmát részben a korábbi konceptiók szerkezete és tartalmi elemei, az azokban közölt, felülvizsgált és még mindig megvalósításra váró feladatok, a részben vagy egészében megvalósított korábbi tartalmak helyét elfoglaló új feladatok és új információk határozzák meg.

A Konceptió felülvizsgálatát segítette: helyzetértékelésével, a szociális szolgáltatások fejlesztési és bővítési elképzeléseivel, adatszolgáltatással Bogárné Kiss Ildikó OVÖ ESZK intézményvezető, az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatá vonatkozásában Halustyik Éva intézményvezető, továbbá Klemmné Kalcsó Lilla szociális, gyámhatósági és egészségügyi osztályvezető, illetve a Konceptióban nevesített intézmények, civil szervezetek, egyházi képviselők szolgáltatottak adatokat.

A Konceptió áttekintése során megállapítható, hogy Orosháza városában a jogszabályok által kötelező erővel előírt szociális ellátások és szolgáltatások maradéktalanul biztosításra kerülnek. Ezen felül a település saját költségvetése terhére, önként vállalt feladatokkal teszi elérhetővé a szociális biztonság intézményi hálózatát a lakosság minden korosztálya számára és a civil szervezetek is tevékenységükkel segítik azt, hogy a szociális szolgáltatások rendszere hatékonyan, célcsoporthoz kötötten valósuljanak meg Orosházán.

O r o s h á z a, 2023. november 20.

Dávid Zoltán
polgármester

